

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

10^E JAARGANG

WOENSDAG 22 JULI 1925

No. 499

INHOUD.

	Blz.
DE ZEVENDE INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE I door <i>Mej. Mr. G. J. Stenberg</i>	618
De voorrang voor Belastingvorderingen in Nederlandsch-Indië door <i>Dr. D. J. Hulshoff Pol Jr.</i>	619
Het Nederlandsch belang en het kanaal Maasbracht—Boholt/Neeroeteren door <i>D. G. van Beuningen</i>	620
Eene uitspraak van het Hoogerechtshof betreffende Transacties van Java-Suiker door <i>A. Volz</i>	621
De Staatsmijnen in 1924 door <i>Henri Hermans</i>	622
De Rijksmiddelen	623
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Vooruitzichten door <i>Dr. T. E. Gregory</i>	624
AANTEEKENINGEN:	
Het Brusselsche Congres der Internationale Kamer van Koophandel	626
Rotterdam en het Nederlandsch-Belgische verdrag	628
MAANDLIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	633
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	634—640
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Wd. Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

COMMISSIE VAN ADVIES

J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerde leden: *Prof. Mr. D. van Blom; Prof. Mr. H. R. Ribbius.*

Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

20 JULI 1925.

De grootere geldruimte is ditmaal van zeer korten duur geweest. De geldvraag voor de medio was vrij groot, veel grooter dan gewoonlijk, en toen tegelijkertijd de Minister van Financiën de inschrijving op Schatkistpapier aankondigde tot een bedrag van f 65 miljoen, zoodat een 30 à 35 miljoen nieuw geld gevraagd wordt, werd de discontomarkt direct veel stijver en klom 5/8 pCt. in twee dagen. Ook in de nieuwe week was de stemming weder vaster. Gisteren werd voor 2 7/8 pCt. afgedaan. In verband met de zeer levendige effectenmarkt was ook prolongatie geld veel stijver en klom tot 2 1/2 pCt., terwijl Callgeld eveneens hooger noteerde en meestal voor 2 1/2 pCt. verhandeld werd.

* * *

De weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft geen veranderingen van groote beteekenis te zien. De post binnenlandsche wissels daalde als gevolg van de aflossing van rechtstreeks bij de Bank geplaatste schatkistpromessen van f 89,2 miljoen tot f 78,3 miljoen. De beleeningen liepen van f 143,5 miljoen tot f 137,7 miljoen terug.

Het renteloos voorschot aan het Rijk daalde met f 4,7 miljoen. De metaalvoorraad der Bank blijkt met een goede f 200.000 te zijn gestegen. De post papier op het buitenland klom met f 1,9 miljoen, terwijl de diverse rekeningen onder het actief zich rond f 100.000 lager stelden.

De biljettencirculatie daalde met f 12,4 miljoen. De rekeningcourant-saldi blijken met f 8,3 miljoen te zijn verminderd. Het beschikbaar metaalsaldo steeg met f 4,3 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 50.

Op de wisselmarkt waren ponden sterk aangeboden. Verschillende oorzaken werkten daartoe samen. In de eerste plaats de minder ruime geldmarkt tegen een meer gemakkelijke geldmarkt in Londen, maar ook de arbeidersmoeilijkheden in Engeland met de mogelijkheid van stakingen in de kolonmijnen, en vooral de afnemende export tegen een sterk stijgende import. Geopend op 12,13% werd gisteren voor 12,09% afgedaan. In verband hiermede waren ook dollars iets flauwer, terwijl ook de overige goudwissels alle aangeboden waren. Franken vrij stabiel, eerder vaster voor Parijs, maar iets aangeboden voor Brussel, zoodat de marge tusschen deze twee wissels weder grooter werd. Kopenhagen en Oslo konden zich van de daling der vorige week flink herstellen en sloten niet ver van het hoogste bereikte punt. De vraag kwam voor een groot gedeelte uit Amerika, waar opnieuw een vrij belangrijke haussespeculatie is ontstaan.

LONDEN, 20 JULI 1925.

Ook gedurende de afgelopen week was de Bank van Engeland in de gelegenheid verdere aankopen van goud te doen, zoodat de Bankstaat er zeer gunstig uitzag.

Geld bleef dientengevolge ruim en disconto verzwakte verder tot 4 3/16—1/4. De nieuwe Schatkistpromessen werden Vrijdag eveneens tot ongeveer dat percentage toegewezen. Enkele posten korte (Augustus) schatkistpromessen werden tegen 3 7/8 pCt. verhandeld.

De Wisselmarkt is rustig met kleine schommelingen, guldens vaster. Slot New York 4,86 1/2, Amsterdam 12,10 1/2, Parijs 103,20.

DE ZEVENDE INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE.

I.

De zevende Internationale Arbeidsconferentie, gehouden te Genève van 19 Mei tot 10 Juni 1925, is weer voorbij. De jaarlijksche bespreking van het rapport van den directeur van het Arbeidsbureau, dat steeds tot interessante beschouwingen over de conventie van Washington betreffende den 8-urendag aanleiding geeft, had ook dit jaar plaats, evenals er ook dit jaar gediscussieerd werd over de toelating van den fascist Rossoni als vertegenwoordiger van de Italiaansche arbeidersverenigingen. Hoe interessant de beschouwingen over den 8-urendag ook mogen zijn, toch meen ik daaraan thans geen aandacht te moeten schenken en zal ik mij bepalen tot een korte mededeeling van de onderwerpen, welke op de conferentie voornoemd behandeld werden en van de resultaten, welke bereikt werden.

Vooraf ga nog even deze opmerking, dat de vorige — de zesde — arbeidsconferentie een voorloopige reglementswijziging had aangebracht, waarbij een z.g. tweede lezing werd ingesteld. De conferentie kan n.l. krachtens die wijziging besluiten de eindstemming tot een volgend jaar aan te houden. De Regeeringen mogen dan op de ontwerp-verdragen binnen een vastgestelden termijn amendementen indienen, welke zij noodzakelijk achten om de ratificatie van het ontwerpverdrag te bevorderen. Over de ingediende amendementen wordt vervolgens een rapport uitgebracht door de voorstellen-commissie, waarna de conferentie beslist en tot stemming overgaat. Op de vorige conferentie was eveneens beslist, dat die nieuwe procedure van toepassing zou zijn:

1o. voor het ontwerp-verdrag betreffende gelijkheid van behandeling van vreemde en nationale arbeiders voor de ongevallenverzekering, een daarbij behorende aanbeveling betreffende maatregelen om de uitbetaling en eventueel de invordering in rechte te vergemakkelijken van verzekerden, die in het buitenland wonen, en hun de voorrechten te geven van belasting-vrijdom en kosteloze afgifte van stukken, door de wetgeving van het land toegestaan aan hen, wien een bedrijfsongeval is overkomen;

2o. voor het ontwerp-verdrag betreffende een wekelijkschen rustdag in glasfabrieken met wanovens;

3o. voor het ontwerp-verdrag betreffende den nacht-arbeid in bakkerijen.

De drie genoemde onderwerpen werden dus in tweede lezing behandeld. Daarnaast kwamen ook enkele nieuwe onderwerpen — waarover hieronder meer — aan de orde.

Van de gegeven bevoegdheid om amendementen in te dienen was door verschillende Regeeringen gebruik gemaakt. Die amendementen werden door speciaal daartoe ingestelde commissiën onderzocht.

De commissie, die tot taak had de amendementen ter zake van het ontwerp-verdrag betreffende de gelijkheid van behandeling van vreemde en nationale arbeiders voor de ongevallenverzekering te onderzoeken, meende aan de conferentie geen wijzigingen in het ontwerp-verdrag te moeten voorstellen en gaf mitsdien in overweging om den tekst van het ontwerp, zoals dat in 1924 aangenomen was, behoudens enkele kleine redactiewijzigingen, aan te nemen.

Onder de ingediende amendementen moet het, door de Noorweegsche Regeering ingediende, vermeld worden; dit amendement raakte n.l. een principieel punt aan. De ontwerp-conventie stelt gelijkheid van behandeling met betrekking tot de ongevallenverzekering voor van vreemde arbeiders en eigen onderdanen zonder daaraan eenige voorwaarde betreffende de woonplaats te verbinden (sans aucune condition de résidence). De Noorweegsche Regeering stelde voor om daarvoor te lezen: „sous condition de résidence”, terwijl dan de Staten de bevoegdheid zouden

krijgen om ten aanzien van de uitbetaling der schadeloosstellingen aan rentetrekkers van vreemde nationaliteit, die in het buitenland gaan wonen, met elkaar bijzondere regelingen, op wederkeerigheid berustende, te heffen. Zoals uit het hiervoor gezegde reeds volgt, heeft de bijzondere commissie zich met dit amendement niet vereenigd. Evenmin de conferentie. Het ontwerp-verdrag werd ongewijzigd met 125 stemmen voor en geen tegen aangenomen.

Behalve het voornoemde ontwerp-verdrag werd eveneens een ontwerp aanbeveling betreffende de gelijkheid van behandeling van vreemde arbeiders en eigen onderdanen voor de ongevallenverzekering ongewijzigd aangenomen en wel met 128 stemmen tegen nul.

Anders was het lot van het ontwerp-verdrag betreffende den wekelijkschen rustdag in glasfabrieken met wanovens. Ook in verband met dat ontwerp waren verschillende amendementen ingediend, waaronder er evenzeer waren die de kern van de conventie raakten. Het ontwerp-verdrag houdt n.l. in dat in glasfabrieken met wanovens éénmaal in de week en wel op Zondag een rustdag zal plaats hebben. De Regeering van Groot-Brittannië had voorgesteld om in plaats daarvan te bepalen, dat aan *elken arbeider* in de week een rustdag zou worden gewaarborgd, zoo mogelijk op Zondag.

Bij de behandeling van de amendementen werden dezelfde argumenten, welke het vorig jaar voor en tegen den rustdag werden aangevoerd, weder ter sprake gebracht. De bijzondere commissie meende echter de ingediende amendementen niet te moeten overnemen en aan de conferentie te moeten voorstellen, om het ontwerp-verdrag, zoals het in 1924 was aangenomen, wederom aan te nemen. Dit gebeurde; maar toen het ontwerp, nadat het naar de Commissie van Redactie was gezonden, in de conferentie terug kwam, kon het niet $\frac{2}{3}$ van de stemmen op zich vereenigen, welke meerderheid ingevolge de bepalingen van het Vredesverdrag voor aanneming vereischt is. Een onmiddellijk daarna in stemming gebracht voorstel om den inhoud van het ontwerp-verdrag thans in den vorm van een aanbeveling aan te nemen, werd met groote meerderheid van stemmen verworpen.

Is het een voor- of een nadeel, dat dit ontwerp-verdrag de vereischte meerderheid niet behaald heeft? De beoordeeling van deze vraag zal grootendeels afhangen van het standpunt waarop men zich bij de beoordeeling plaatst.

Een feit is het, dat men in arbeiderskringen, al was de teleurstelling over de verwerping groot, aan die conventie niet zooveel gewicht hechtte als b.v. aan de conventie betreffende den nacht-arbeid in bakkerijen. Het ontwerp-verdrag liet o.a. afwijking van de bepalingen omtrent den rustdag toe voor werkzaamheden, die om *technische* of *economische* redenen noodzakelijk zonder onderbreking moeten plaats hebben. Deze bepaling zou in de oogen van bepaalde kringen veel aan de waarde van het verdrag ont-nemen.

Een derde onderwerp, waarmede de conferentie voor de tweede maal kennis maakte was, zoals reeds gezegd, het ontwerp-verdrag betreffende den nacht-arbeid in bakkerijen.

Ook ten aanzien van dit ontwerp was van de gelegenheid om amendementen in te dienen door verschillende Regeeringen gebruik gemaakt. Tot goed begrip van de behandeling van deze conventie zij er hier in het kort aan herinnerd, dat het ontwerp-verdrag de bereiding van brood, gebak of dergelijke meel-producten gedurende den nacht verbiedt. Het verbod van nacht-arbeid geldt ook voor den patroon; echter niet voor de bereiding in huis door de leden van eenzelfde gezin voor persoonlijk gebruik. Onder nacht verstaat het ontwerp een tijdsduur van 7 achtereenvolgende uren; hij moet omvatten de uren van 11 's avonds tot vijf uur 's morgens. Met het oog op

klimaat of seizoen zal het tijdvak tusschen 11 uur 's avonds tot 5 uur 's morgens vervangen kunnen worden door het tijdvak van 10 uur 's avonds tot 4 uur 's morgens.

Afwijkingen zoowel van blijvenden als van tijdelijken aard van het verbod van nachtarbeid kunnen, met inachtneming van bepaalde voorwaarden, worden vastgesteld na overleg met de betrokken organisaties van patroons en arbeiders:

van blijvenden aard:

1o. ten behoeve van voor- en na-arbeid, 2o. in tropische landen en 3o. in verband met de toepassing van den wekelijkschen rustdag;

van tijdelijken aard:

ter voorziening in buitengewone drukte of in nationale behoeften.

Tot de belangrijke amendementen gericht tegen beginselen van het ontwerp zelf behoorden een Engelsch en een Belgisch amendement tot opheffing van het patroonsverbod en amendementen van Engeland, België, Zwitserland en Hongarije, ten doel hebbend om te bepalen dat onder nacht zou worden verstaan een tijdvak van 11 uur 's avonds tot 5 uur 's morgens of van 10 uur 's avonds tot 4 uur 's morgens. Deze amendementen hebben in de bijzondere commissie, die de amendementen onderzocht, tot lange discussiën aanleiding gegeven, waarbij in herhaling getreden werd van hetgeen in 1924 bij de behandeling in eersten aanleg betoogd werd. De commissie verwierp het amendement betreffende de opheffing van het patroonsverbod. De conferentie eveneens. Ook daar werden geen nieuwe argumenten gehoord. Eenerzijds werd betoogd, dat een patroonsverbod in strijd met het Vredesverdrag zou zijn en dat een onderwerp als de afschaffing van den nachtarbeid niet bij verdrag geregeld moest worden; anderzijds werd aangevoerd, dat zonder een patroonsverbod een doeltreffende controle op het verbod van nachtarbeid niet mogelijk is en werd strijd met het Vredesverdrag ontkend.

In de commissie was lang gediscussieerd over het tijdvak *nacht*. Een bemiddelingsvoorstel werd gedaan. Het ontwerp-verdrag bepaalde reeds dat met het oog op klimaat of seizoen de nacht het tijdvak van 10 uur 's avonds tot 4 uur 's morgens zou kunnen omvatten. Voorgesteld werd om te bepalen dat ook na verkregen *overeenstemming* tusschen de betrokken organisaties van patroons en arbeiders het tijdvak van 11 uur 's avonds tot 5 uur 's morgens door het tijdvak van 10 uur 's avonds tot 4 uur 's morgens zou kunnen worden vervangen.

Dit compromis, voorgesteld door den voorzitter van de bijzondere commissie, werd zoowel door deze commissie als door de conferentie met meerderheid van stemmen aanvaard. Een belangrijke wijziging werd hierdoor in het verdrag aangebracht, welke wellicht ratificatie voor verschillende landen zal vergemakkelijken.

Behalve deze wijziging werd in het verdrag nog een bepaling opgenomen, waarbij aan elk land de bevoegdheid gegeven wordt om na raadpleging van de belanghebbende organisaties van patroons en arbeiders te bepalen wat onder „biscuits” verstaan wordt. Zooals men weet heeft de conventie niet betrekking op de bereiding in het groot van biscuits.

Het ontwerp-verdrag werd ten slotte met een meerderheid van ruim $\frac{2}{3}$ der uitgebrachte stemmen aangenomen.

Thans is het woord aan de Regeeringen. Zullen deze tot ratificatie overgaan?

G. J. STENBERG.

(Slot volgt).

DE VOORRANG VOOR BELASTINGVORDERINGEN IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Tal van jaren heeft in Nederlandsch-Indië, evenals in Nederland, ten behoeve van den fiscus een voor-

rang van verhaal op alle of bepaalde goederen van iederen belastingplichtige bestaan, welke vooring boven de rechten, die particuliere crediteuren tegen laatstgenoemde konden doen gelden. Deze voorrang, ook wel superpreferentie genoemd, was voor de belastingautoriteiten van groote beteekenis, omdat 's Lands schatkist daarmee eene nog sterkere positie had dan die, welke o.m. werd ingenomen door hypothecaire crediteuren, pandhouders en oogstverbandhouders.

Heel veel last werd door het particuliere credietverkeer, in het bijzonder het hypothecair credietwezen, van deze superpreferentie niet ondervonden. De belastingen waren indertijd zoo gering, dat de positie van crediteuren, die tot zekerheid hunner vordering hypotheek, pand of oogstverband hadden genomen, door het sterkere verhaalsrecht van den fiscus, volstrekt niet in gevaar werd gebracht.

Geheel anders werd de toestand echter, toen in en na den oorlog de belastingen aanmerkelijk werden verhoogd en de daardoor op handel en bedrijf geoefende druk nog werd verzwaaard door de plotseling ingetreden en lang durende economische crisis, alsmede door achterstand in den aanslag der belastingen, welke achterstand veroorzaakt werd door geheel buiten de schuld der belastingautoriteiten liggende redenen.

In Nederland werden de van particuliere zijde gedane pogingen om de superpreferentie geheel opgeheven te krijgen voor een zeer groot deel met succes bekroond. Zoowel vorderingen gedekt door hypotheek als die verzekerd door scheepsverband, zouden voortaan niet meer achterstaan bij vorderingen ter zake van directe belastingen (behalve grondbelasting). Dit beteekende voor het hypotheek- en scheepsverbandbedrijf, dat hier te lande zoo sterk is ontwikkeld, een aanzienlijk voordeel.

In Nederlandsch-Indië is men te dezen aanzien een anderen weg opgegaan. De Regeering erkende de moeilijkheden, waarvoor het credietverkeer door samenloop van omstandigheden te staan kwam, doch stelde zich op het standpunt, dat bezwaarlijk in dit opzicht met Nederland één lijn kon worden getrokken. De toestanden in Indië achtte zij daarvoor te zeer afwijkend van degene, die hier te lande heerchen. Juist het meer kapitaalcrachtige deel der bevolking, Westerlingen zoowel als vreemde Oosterlingen, is meestal slechts korten tijd in de tropen woonachtig. Bij onwilligheid om de verschuldigde belasting te betalen kunnen belastingplichtigen zich maar al te gemakkelijk onttrekken aan hunne verplichtingen. Nu moge het waar zijn, dat een zoodanige houding volstrekt niet door allen, en zeker niet door alle Westerlingen, wordt aangenomen, zoo is toch een dergelijke belastingvlucht een frequent verschijnsel; de gelegenheid daartoe is dikwijls maar al te schoon.

De Indische Regeering heeft op grond daarvan in het jaar 1923, bij ordonnantie verschenen in Indisch Staatsblad Nos. 44 en 283 eene wijziging gebracht in de bestaande regeling der superpreferentie, welke in velerlei opzicht tegemoetkomt aan de wenschen, van particuliere zijde geuit, doch alleen ten aanzien van hypotheek minder ver gaat dan de in het Moederland aangebrachte wijziging.

De Indische fiscus heeft namelijk voor verreweg de meeste en de belangrijkste belastingen afgezien van de terzake bestaande superpreferentie boven een groot aantal bevoorrechte vorderingen, t.w. die van de artt. 1139 Nos. 1 en 4 en 1149 No. 1 van het Indisch Burgerlijk Wetboek, artt. 80 en 81 van het Indisch Wetboek van Koophandel, van pand en van oogstverband. Deze volstreekte opheffing is slechts niet gedaan terzake van de personeele belasting, hetgeen dan ook niemand verlangt in verband met de geringe beteekenis dezer belasting, en de oorlogswinstbelasting, welke echter zoozeer in beteekenis is afgenomen dat zij practisch weinig meer in aanmerking komt;

overigens zijn hierbij concessies van anderen aard gedaan, overeenkomende met die, welke in het algemeen voor hypotheek verleend zijn, zooals hieronder nader zal blijken.

In dit opzicht hebben belanghebbenden dus volstrekt geen reden tot klagen meer. De autoriteiten zijn hun geheel tegemoetgekomen en daarbij veel verder gegaan dan de fiscus in Nederland gedaan heeft. Deze tegemoetkoming heeft des te meer beteekenis, waar in Indië het instituut van in pand geving, in verband met de aldaar steeds in massa voorhanden zijnde producten van cultures en andere bedrijven, van veel grootere beteekenis is dan hier te lande.

Wat hypotheek betreft, heeft de Indische Regeering echter niet in allen deele mede kunnen gaan met de wenschen van particulieren, daar zij de superpreferentie van de belastingvorderingen boven hypothecaire vorderingen noodzakelijk achtte in verband met de hierboven reeds gemelde in Indië meer dan in Nederland voorkomende onttrekking aan den belastingplicht. Er is dan ook geen beter verhaalsobject dan onroerend goed, in het land der belastingverschuldigheid gelegen, ten aanzien van belastingplichtigen, die zich door vertrek buitenslands gemakkelijk aan hunne verplichtingen zouden kunnen onttrekken.

Toch heeft de Indische Regeering gemeend, ook te dezen aanzien zooveel mogelijk de belangen van particulieren ter harte te moeten nemen. Zij heeft dit in dezen vorm gedaan, dat voor de meeste en voornaamste belastingen (oorlogswinstbelasting inclusief) de hypotheek, die gevestigd is vóór den aanvang (bij sommige belastingen is in plaats hiervan bepaald: vóór het einde) van het jaar, waarover de belasting verschuldigd is, niet langer onderdoet voor de over dat jaar of latere jaren verschuldigde belasting.

In deze gevallen, die dus over het algemeen hierop neerkomen, dat de superpreferentie van belastingvorderingen vervalt ten aanzien van oudere hypotheeken, heeft het hypotheekwezen alweer allerminst reden tot klagen. Men zou zich slechts onvoldaan kunnen achten ten aanzien van de verhouding der jongere hypotheeken tegenover oudere belastingen. In dit opzicht zijn de belastingvorderingen inderdaad superpreferent gebleven.

Naar mijn inzien is er echter volstrekt niets onbillijks in gelegen, om den voorrang te laten afhangen van de ancienniteit. Een dergelijke volgorde komt zoo herhaaldelijk voor en wordt algemeen als zoo vanzelfsprekend beschouwd, dat het overbodig is hierop nog uitvoerig in te gaan. Zoo zal niemand de billijkheid betwisten van een zoodanige volgorde in den rang van de ten laste van een bepaald goed ingeschreven hypotheeken: de eerst-ingeschrevene gaat natuurlijk voor.

Nu zijn weliswaar de voorrang van den fiscus en die van de hypotheek ongelijksoortige grootheden: eerstgenoemde heeft geen zaaksgevolg en laatstgemelde is juist wel een zakelijk recht. Dit neemt echter niet weg, dat de fiscale superpreferentie in bepaalde landen (w.o. Indië) van zóó groot maatschappelijk gewicht is, dat zij in sociale beteekenis niet achterstaat bij het hypothecair crediet, of zelfs in beteekenis dit crediet aanzienlijk overtreft. Het behoeft immers toch geen nader betoog, dat een zich onttrekken aan belastingen op eenigszins groote schaal zich toch op den duur moet wreken op de belastingsschuldigen zelf, met name op de bona fide belastingbetalers.

Wanneer dus het uitgangspunt der Indische Regeering, dat zonder superpreferentie van belasting boven jongere hypotheeken aan belastingonttrekking veel te veel de vrije hand gelaten zou worden, juist is, zou niemand er haar een verwijt van kunnen maken, dat zij stand houdt tegenover particulieren, die ook in dit opzicht opheffing der superpreferentie wenschen.

Toch heeft deze Regeering gemeend nog een stap

verder te moeten gaan. Ook ten aanzien van jongere hypotheeken kan de superpreferentie der belastingvorderingen worden opgeheven, indien aangetoond wordt, dat geen zoodanige belastingvorderingen bestaan (b.v. doordat zij betaald zijn) of dat een naar het oordeel van de betrokken autoriteit (het Hoofd van het desbetreffend gewestelijk bestuur, na overleg met den betrokken Inspecteur van Financiën) voldoende waarborg bestaat dat de nog verschuldigde belasting zal worden voldaan. In zoodanige gevallen geeft het hoofd van het gewestelijk bestuur eene verklaring af, dat van de superpreferentie afstand wordt gedaan ten opzichte van een betrokken gevestigde of nog te vestigen jongere hypotheek. Het ligt blijkens eene mededeeling van den Directeur van Financiën in de bedoeling de verklaring vlot af te geven en slechts te weigeren, als er aanwijzingen zijn, dat men niet met bona fide zaken te doen heeft.

Dat deze gedragslijn een volkomen wettige is en dat daarmede geen enkele autoriteit zijn bevoegdheid te buiten gaat, is zonder meer duidelijk, aangezien de desbetreffende tekst der ordonnantie, die de bevoegdheid tot afgifte der verklaringen ten aanzien van de verschillende belastingen omschrijft, met zooveel woorden bepaalt dat zulks gebeuren kan, indien „een naar zijn oordeel (d.i. van het Hoofd van gewestelijk bestuur) voldoende waarborg bestaat, dat de nog verschuldigde belasting zal worden voldaan”. Nu moge weliswaar het Hoofd van gewestelijk bestuur niet ressorteeren onder den Directeur van Financiën, laatstgenoemde heeft dan toch de bevoegdheid de betrokken Inspecteurs van Financiën van de noodige instructies te voorzien en het zijn juist laatstgenoemde ambtenaren, wier advies aan het Hoofd van gewestelijk bestuur is voorgeschreven en practisch den doorslag zal geven voor de beslissing of de verklaring al dan niet zal worden afgegeven.

Het schijnt dat men van particuliere zijde over de maatregelen van de Indische Regeering nog niet geheel voldaan is. Althans heeft de Ondernemersraad voor Nederlandsch-Indië in een request aan den Minister van Koloniën¹⁾ naast eenige andere wenschen ook nog zijn verlangen kenbaar gemaakt, om de kwestie der superpreferentie meer op Hollandsche leest te schoeien. Men zal nu nader moeten afwachten of en in hoeverre de Nederlandsch-Indische Regeering haar houding te dezer zake zal herzien.

Dr. D. J. HULSHOFF-POL JR.

's-Gravenhage.

HET NEDERLANDSCH BELANG EN HET KANAAL MAASBRACHT-BOCHOLT/ NEEROETEREN.

De heer D. G. van Beuningen schrijft ons:

Met belangstelling nam ik kennis van de discussie in uw nummers 495 en 498 betreffende het bij het tractaat Nederland-België genoemde kanaal Maasbracht-Bocholt/Neeroeteren.

Het is naar mijn meening volstrekt onjuist dit kanaal aan te merken als de gewenschte verbinding van de Kempen met Rotterdam/Amsterdam en daarom te beweren, dat het een zeer groot Nederlandsch belang uitmaakt.

Nederland staat reeds in verbinding met de Kempen door de aansluiting van het Kempenkanaal op de Schelde en de Zuid-Willemsvaart. Verbetering van de Zuid-Willemsvaart op Nederlandsch gebied, gepaard aan de verlenging der in het tractaat genoemde verbetering op Belgisch gebied, maar dan ook voor het op zoo merkwaardige wijze door de Nederlandse onderhandelaars verwaarloosde stukje bij Loozen, zou de Nederlandsche belangen veel beter dienen.

Wat vooral uit Nederlandsch oogpunt zoo tegen de verbinding van Limburg met het Belgische kanaal

1) E.-S. B. Nos. 492 en 493, blz. 474 vgg. en 493 vgg.

lennet spreekt is het feit, dat de verbinding van Limburg met Noord-Nederland (Maas-Waalkanaal, gekanaliseerde Maas en Julianakanaal), die tot stand gebracht wordt teneinde Zuid- en Noord-Nederland economisch hechter te binden en om en nabij 130 miljoen gulden (zie Handelingen Staten-Generaal te Kamer 1920/21, bldz. 1091) zal vergen, grootendeels haar betekenis zou verliezen.

Bedoelde aansluiting zou zelfs het voor-Nederland averechtsche gevolg hebben, dat Limburg tot economisch achterland van Antwerpen werd gemaakt met al de hoogst ernstige gevolgen van dien! Het is m.i. niet mogelijk dit te ontkennen.

En komt het kanaal Antwerpen-Ruhrort ooit tot stand met de aansluiting op de verbeterde Zuid-Willemsvaart en met het kanalenplan zooals vastgelegd in het tractaat Nederland-België¹⁾ dan zullen de voor Nederland onheilvolle gevolgen nog ernstiger zijn.

Dan zal, het staat m.i. vast, is niet te weerleggen, binnen afzienbaren tijd — ik bedoel een halve of driekwart eeuw — het natuurlijkerwijze intusschen Belgisch georiënteerde Limburg voor Nederland verloren gaan; de nieuwe grens zal even benoorden het kanaal Antwerpen-Ruhrort liggen.

Daarom Nederlanders, Limburgers, waakt voor Nederlands belangen.

Rotterdam, 17 Juli 1925.

EENE UITSPRAAK VAN HET HOOGGERECHTSHOF BETREFFENDE TRANSACTIES VAN JAVA-SUIKER.

Eenige weken geleden verscheen in de Nederlandse dagbladen onder het opschrift: „Het Faillissement der Java Oversea Cy.” eene mededeeling over de uitspraak van het Hooggerichtshof te Batavia in een proces tusschen de Chineesche N.V. Liong Bie en de Weeskamer als curatrice in het faillissement der Java Oversea Company, die nogal de aandacht getrokken heeft in suikerkringen, doch waaraan tevens commentaren werden vastgeknoopt, die rectificatie vereischen.

De zaak is voldoende belangwekkend om hier een uittreksel van het vonnis te laten volgen en wel meer speciaal van dat gedeelte, hetwelk betrekking heeft op de vraag of de op Java afgesloten suikercontracten al dan niet als „termijnhandel” te beschouwen zijn.

's Hofs arrest dd. 7 Mei 1925 zegt daaromtrent:

Overwegende dat deze grieven zich groepeeren om de vraag, welke betekenis aan artikel 37 der Faillissementsverordening te hechten is en in verband hiermede, of de contracten B en C al dan niet vallen in de omschrijving van gemeld artikel, immers van de beantwoording hiervan geheel afhankelijk is de vraag of de aangevoerde grieven als dan niet gegrond te beschouwen zijn;

Overwegende dat artikel 37 der Faillissementsverordening het volgende bepaalt: „Indien in het geval, bedoeld in het vorig artikel” — d.i. het geval dat eene wederkeerige overeenkomst ten tijde van de faillietverklaring zoowel door den schuldenaar als door zijne wederpartij in het geheel niet of slechts gedeeltelijk is nagekomen — „de levering van waren, die op termijn plegen te worden verhandeld, bedongen is tegen een vastgesteld tijdstip of binnen een bepaalden termijn, en dit tijdstip invallt of die termijn verstrijkt na de faillietverklaring, wordt de overeenkomst door de faillietverklaring ontbonden en kan de wederpartij van den gefailleerde zonder meer voor schadevergoeding als concurrent schuldeischer opkomen.

Lijkt de boedel door de ontbinding schade, dan is de wederpartij verplicht deze te vergoeden.”

Overwegende dat dit artikel geheel eensluidend is met artikel 38 der Nederlandsche Faillissementswet, met deze enkele uitzondering dat de woorden „dij op termijn plegen te worden verhandeld”, in de plaats zijn getreden van de in art. 38 der Faillissementswet voorkomende:

„die ter beurze op termijn worden verhandeld”;

Overwegende dat deze wijziging blijkens de „Bescheiden betreffende de nieuwe Faillissementsverordening”, bldz. 26,

door de „Staatscommissie tot herziening van de Indische wetgeving op privaatrechtelijk gebied” in artikel 37 is aangebracht „omdat in Nederlandsch Indië geen beurs bestaat en derhalve van termijnhandel ter beurze geen sprake kan zijn”, waarbij zij opgemerkt, het begrip van „geregelde termijnhandel”, welke ten aanzien van de waren in kwestie moet bestaan, te hebben gehandhaafd door de invoeging der woorden „plegen te”, welke „zijn van zoo ruime strekking, dat zij alleszins voldoende mogen heeten, wanneer te eeniger tijd een beurs wordt ingesteld”;

Overwegende dat de Staatscommissie derhalve, hoewel in wezen geene verandering in de betekenis van artikel 38 der Faillissementswet beoogende, zich niettemin bewust was van het feit, dat de door haar gekozen redactie aan het begrip „geregelde termijnhandel” eene ruimere betekenis gaf voor Indië, dan het in Nederland, waar het tot „termijnhandel ter beurze” beperkt is, hebben kan;

dat derhalve de beantwoording der vraag, hoe artikel 38 der Faillissementswet behoort te worden verstaan, wél tot richtsnoer strekken kan om te geraken, tot een juist begrip van artikel 37 der faillissementsverordening, maar niet zonder meer kan bepalen welke betekenis laatstgenoemd artikel heeft voor den geregelde termijnhandel, zooals deze zich hier te lande voordoet;

Overwegende dat de wetgever, die artikel 38 der Faillissementswet aan par. 18 der Deutsche Konkursordnung heeft ontleend, blijkens de geschiedenis van het artikel het oog heeft gehad op „eigenlijk gezegde termijnzaken” en naar 's Hofs oordeel hieronder zijn te verstaan die termijncontracten welke, ter beurze verhandelde waren betreffend, niet anders mogen en kunnen worden nagekomen dan precies op den daarvoor vastgestelden dag of binnen den daartoe bepaalden termijn, dusdanig dat bij nietnaking de schuldenaar van rechtswege in gebreke is, zonder uitdrukkelijk in gebreke te zijn gesteld, onder welke contracten derhalve niet uitsluitend speculatieve te rekenen zijn, maar ook bona fide overeenkomsten zijn te begrijpen;

dat waar zoodanige beurstermijncontracten waren betroffen, waarvoor eene geregelde beursnotering bestaat, hetzij bij wanpraestatie, hetzij met onderling overleg de afwikkeling op eenvoudige wijze is te bewerken door betaling van het prijsverschil, en met het oog hierop artikel 38 der Faillissementswet bepaalt, dat in geval van faillietverklaring, in afwijking van artikel 37 der Faillissementswet en artikelen 1266 en vlg. van het Burgerlijk Wetboek, zoodanige overeenkomsten van rechtswege ontbonden worden, teneinde hierdoor, naar gelang de schade aan deze of gene zijde is geleden, de leverings- of betalingsplicht automatisch over te doen gaan in een schadevergoedingsplicht, waarvan de waarde is vast te stellen op het verschil tusschen den overeengekomen prijs en den op den dag na dien der wanpraestatie geldende marktwaarde;

dat voor de toepassing van het artikel echter niet noodig is, gelijk appellante van oordeel is, dat er op den dag der faillietverklaring eene beursnotering zij, om dáárnaar de schade te berekenen, immers noch de woorden van het artikel, hetwelk slechts over schadevergoeding spreekt, noch de geschiedenis of zelfs de strekking daarvan eenige aanleiding geven tot die opvatting, en dan ook kwalijk als des wetgevers bedoeling zou zijn aan te nemen, om de al dan niet toepasselijkheid van het artikel voor elk concreet geval te doen afhangen van de vraag, of op den dag der faillietverklaring de betreffende waar al dan niet eene beursnotering heeft of ter beurze verhandeld was, zoodat het artikel op hetzelfde contract den eenen dag wél, en den anderen niet toepasselijk zoude zijn;

Overwegende dat dezelfde functie, welke artikel 38 der Faillissementswet in Nederland vervult ten aanzien van de beurstermijncontracten, in Nederlandsch Indië is toegedacht aan artikel 37 der Faillissementsverordening ten aanzien van alle eigenlijk gezegde termijncontracten betreffende waren, die op termijn plegen te worden verhandeld;

dat bij gemis van een beurs, laatstbedoelde waren niet zóó geregeld verhandeld worden als in Europa ter beurze pleegt te geschieden, maar niettemin ten aanzien daarvan hier te lande gesproken kan worden van een geregelde termijnhandel, gevormd door de bijna dagelijks in die waren door tusschenkomst van makelaars tot stand komende koopen en verkoopen, waardoor zoo niet dagelijksche en met een beursnotering gelijk staande, dan toch in elk geval geregelde periodieke prijskoersen ontstaan, welke aan degenen, die in die waren handelen en zeer zeker aan de makelaars in die waren, ook zonder officieele notering, zeer goed bekend zijn;

dat dan ook deze termijnhandel, zij het zonder het bestaan van beurzen en van liquidatiekassen, niet gezegd

¹⁾ [Zie de kaart op pag. 630. — Red.]

kan worden van alle regeling verstoken te zijn, daar de makelaars hier te lande op andere wijze dan door samenkomst ter beurze met elkander voeling plegen te houden, door verwijzing van den eenen sluitbrief naar den anderen en door het totstandbrengen van zoogenaamde cancelingscontracten samenhang tusschen de tot stand gekomen transactiën brengen waardoor desgewenscht verrekening door betaling van koersverschil wordt vergemakkelijkt, en zelfs, door veelal de transacties af te sluiten „over de makelaarsfirma” — zooals het heet — of ten behoeve van ongenoemde meesters, waarbij niet de partijen zelf maar de firma of ongenoemde meesters als koopers en verkoopters optreden en door de afwikkeling dier transacties in handen te houden, in de behoefte van likwidatiekassen zoo veel mogelijk trachten tegemoet te komen.

Overwegende alsnu, dat suiker — gelijk den Hove uit eigen wetenschap bekend is — behoort tot die waren waar in geregeld termijnhandel in bovengemelden zin wordt gedreven, zoodat suikercontracten welke, zooals die onder B en C omschreven, een bepaalden leveringstermijn inhouden, zonder eenigen twijfel gezegd moeten worden te vallen onder de omschrijving van artikel 37 der Faillissementsverordening; f

dat hieraan, gelijk uit het vorenoverwogene volgt, niet afdoet de omstandigheid, dat omstreeks en op den dag der faillietverklaring en eenige maanden daarna in suiker uit den oogst 1921 geen termijnhandel is gedreven, immers deze omstandigheid aan suikermijncontracten niet het karakter kan ontnemen van contracten betreffende waren, die op termijn plegen te worden verhandeld, de eenige voorwaarde welke artikel 37 der Faillissementsverordening stelt;

dat, waar dientengevolge geen prijs van 1921-suiker op den dag der faillietverklaring in werkelijkheid bedongen blijkt te zijn geweest, de waarde van die suiker op dien dag uit verschillende omstandigheden behoort te worden opgemaakt en de aldus verkregen uitkomst geldt als marktwaarde van dien dag, waarnaar de schade moet worden berekend;

Het Hooggerechtshof heeft hiermede eene uitspraak gedaan, die hierop neerkomt, dat suikertransacties voor afscheep in eene bepaalde maand in geval van faillissement beschouwd moeten worden als behoorende tot den „geregelden termijnhandel”, zulks in strijd met de tot dusver vrijwel algemeen in handelskringen op Java gehuldigde opvatting.

Voor de toekomst zullen contracten op Java er dus rekening mede kunnen houden, dat in geval van faillissement het contract ontbonden zal zijn op den dag der faillietverklaring en de schadeloosstelling berekend zal worden volgens marktwaarde op den dag van het faillissement (niet zooals in de dagbladen vermeld volgens de waarde bij den termijn van levering).

Interessant zoude het zijn te weten of door het Hof dezelfde opvatting gehuldigd wordt ten aanzien van eerste-handsch (V.I.S.P.) contracten. In elk geval zullen partijen goed doen in het vervolg in de contracten duidelijk omschreven bepalingen op te nemen, hoe in geval van faillissement gehandeld moet worden.

Dat — zooals in de dagbladen te lezen stond — deze uitspraak van invloed zal zijn op de thans in Nederland gevoerd wordende processen tusschen eenige bankinstellingen en de V.I.S.P. is niet aan te nemen.

A. V.

DE STAATSMIJNEN IN 1924.

Verschenen is het „Jaarverslag van het bedrijf der Staatsmijnen in Limburg over het jaar 1924.” Zooals te verwachten viel, worden in dit verslag geen verblijdende mededeelingen gedaan. Het zeer gunstige resultaat van 1923, waardoor aan den Staat f 6.240.000 — zijnde 8 pCt. van het kapitaal ad f 78.000.000 — kon worden uitgekeerd (het werd indertijd terecht in de Tweede Kamer opgemerkt) bleek zeer abnormaal te zijn en absoluut geen grondslag te bieden voor de beoordeeling van de rentabiliteit van het Staatsmijnbedrijf in het algemeen.

Na dit voorspoedjaar kwam een jaar van achteruitgang; 1924 vertoont, zooals in het jaarverslag

wordt opgemerkt, „een nog vrij wat slechter beeld dan zich eerst liet aanzien.” En de crisis, die het mijnbedrijf thans internationaal doormaakt, is, zooals men weet, dit jaar nog verergerd.

Aan den Staat kon over 1924 slechts eene winstuitkeering geschieden van f 2.340.000 of 3 pCt. van het kapitaal, hetgeen, in aanmerking genomen de gemiddelde rente, die de Staat moet opbrengen, een aanzienlijk verlies beteekent.

Dit verlies wordt intusschen regelmatig tegoed geschreven op den Staat van „Bijberekening van rente op rente over de kapitalen, welke aan het Staatsmijnbedrijf sedert zijne oprichting op 1 Mei 1902 tot en met 31 December 1924 door den Staat der Nederlanden verstrekt zijn.” Deze rekening is dan ook met f 1.885.833,33 verhoogd en hiermede gebracht op f 79.855.833,33.

De ongunstige bedrijfsuitkomsten worden in het jaarverslag meer direct toegeschreven aan de volgende oorzaak:

„Nadat tegen het einde van 1923 het tijdelijk verzet in het Ruhrgebied gestaakt was, bereikte de productie der Deutsche mijnen weldra een zoodanige hoogte, dat aanzienlijk meer steenkolen beschikbaar kwamen, dan voor de binnenlandsche behoefte en voor herstellelingen noodig waren. Dit meerdere werd voor een aanmerkelijk deel in Nederland aan de markt gebracht tegen lagere prijzen dan in Duitschland zelf golden.

Duitschland voerde dus ten opzichte van ons mijnbedrijf een dumping-politiek. Vooral om deze reden daalde de gemiddelde opbrengst der kolen van f 19,50 in het begin van 1924, tot f 12 per ton op het einde van dat jaar. Gemiddeld bedroeg de daling, vergeleken met 1923, 27,37 pCt.

Hiertegenover stond eene daling van den kostprijs. Deze bedroeg in 1923, met afschrijving, f 17,77 en in 1924 f 14,07, dus 20,82 pCt. Deze daling werd mede verkregen door eene loonsverlaging van 3,44 pCt.

Zooals bekend, werd begin dezes jaars opnieuw eene loonsverlaging doorgevoerd van 5 pCt. Hiermede is bij de tegenwoordige prijsverhoudingen wel het alleruiterste bereikt en is voor vele mijnwerkersgezinnen zelfs een behoorlijk bestaan in ernstig gevaar gebracht.

De bijzondere maatregelen, die de Regeering nam door 1o. het mijnrecht tijdelijk te schorsen en 2o. eene vrachtverlaging te bevorderen — welke maatregelen waarschijnlijk twee millioen gulden: zullen kosten — waren dus wel noodzakelijk. En niet onwaarschijnlijk zal men nog wel verder moeten gaan om het mijnbedrijf te redden. De vrachtkosten zijn, wegens de ongunstige ligging der mijnen, nog altijd veel te hoog. Deutsche steenkolen worden, naar wij vernemen, per schip tot Rotterdam vervoerd ad 60 cts. per ton, terwijl de spoorvracht hier nog minstens f 2,50 kost.

De toestand van het mijnbedrijf is, zooals opgemerkt, nog steeds zorgwekkend. In het jaarverslag wordt geschreven:

„Hoewel het geldelijk resultaat over 1924 een winstuitkeering van 4 pCt. zou toelaten, wordt het wegens de ongunstige vooruitzichten voor 1925 raadzaam geacht met een uitkeering van 3 pCt. te volstaan en het overblijvende bedrag aan de reserves toe te voegen.”

Verder wordt nog het volgende opgemerkt:

„Het jaar 1924 stelde hooge eischen aan de geldmiddelen. In den aanvang was het nog mogelijk een bedrag van f 2.000.000 in 's Rijks schatkist te storten. De groote bedragen, welke voor nieuwen aanleg, inzonderheid voor de mijn Maurits noodig waren, maakten verdere stortingen onmogelijk. Deze aanleg, tot een totaal bedrag van f 9.987.058,70, is bekostigd zonder uitbreiding van kapitaal.”

Met genoemd bedrag werd het in de mijn Maurits gestoken kapitaal in vier jaren tijds vermeerderd. Het bedraagt thans f 21.216.405,18 en moet dus alleen aan rente reeds meer dan een millioen zestig duizend gulden opbrengen. In de eerste jaren kan hiervan geen sprake zijn en het zal wel blijken, dat

de op deze mijn rustende kapitaallast zeer ruime afschrijvingen noodzakelijk maakt.

De mijn, waarvan de ontginning onder zeer ongunstige omstandigheden is begonnen — in oorlogstijd — was nog in aanleg. Afschrijvingen hebben dus nog niet plaats gehad, behalve op het kapitaal, ongelukkigerwijs gestoken in een steenfabriek. Deze fabriek stond op de balans per 31 December 1922 nog aangegeven voor eene waarde van f 485.000, nadat f 15.701,32 was afgeschreven. In 1923 werd nog eens f 285.000 afgeschreven en in 1924 f 20.000, zoodat thans de kapitaalwaarde op de balans is teruggebracht tot f 180.000, een bedrag, dat nog altijd te hoog is, in vergelijking met de verkoopprijzen van soortgelijke inrichtingen in de laatste jaren.

In de laatste jaren waren de afschrijvingen op de overige bezittingen nogal aanzienlijk en wij gelooven, dat dit noodig was. In 1922 werd afgeschreven f 3.999.562,04, in 1923 f 7.655.775,54 en in 1924 f 3.816.702,87, in totaal in deze drie jaren dus: f 15.472.040,45. Bovendien werd in dezelfde jaren aan reserves gekwoekt resp. f 302.411,64, f 1.760.000 en f 1.160.000 of in totaal f 3.322.411,64. Noodig waren deze aanzienlijke afschrijvingen en reserves, ook omdat de abnormale omstandigheden in oorlogstijd zware lasten hebben gelegd op het Staatsmijnbedrijf, maar tevens omdat bij de exploitatie wel eens minder economisch is te werk gegaan.

Thans echter zou het Staatsmijnbedrijf vele moeilijkheden hebben overwonnen en met het particuliere best kunnen concurreren, ware het niet, dat intusschen voor de steenkolenexploitatie een ernstige wereldcrisis is begonnen.

Van goed economisch beleid getuigde het ter hand nemen van de cokesproductie door de Staatsmijnen. De kolen van de mijnen Emma en Hendrik zijn voor deze productie bijzonder geschikt. De productie, die in 1919 begon met 25.930,70 ton is nu opgevoerd tot 450.933,75 ton. De opbrengst, inclusief die van de bijproducten, bedroeg in 1924 f 26,82 per ton, terwijl de kolen, zooals gezegd, slechts gemiddeld f 15,26 per ton konden opbrengen. Eene afzonderlijke rekening van de cokesproductie wordt niet gegeven, maar het blijkt uit deze cijfers wel, dat deze met niet geringe winst geschiedt. De cokes zijn dan ook van uitstekende kwaliteit en vinden goeden afrek, vooral in het buitenland (in het binnenland werden verkocht 186.590,25 ton, in het buitenland 263.306,00 ton).

* * *

Voor de beoordeeling van de ontwikkeling van het Staatsmijnbedrijf zijn nog de volgende gegevens van belang.

De netto-productie in tonnen bedroeg van de Staatsmijnen:

In de jaren	Wilhelmina	Emma	Hendrik	Maurits	Totaal
1912/14	1.056.301	233.148	—	—	1.289.449
1915	450.298	333.156	503	—	783.957
1916	437.997	455.033	6.767	—	899.797
1917	498.632	557.237	46.459	—	1.092.328
1918	562.228	661.032	179.013	—	1.402.273
1919	548.359	626.247	301.690	—	1.476.296
1920	547.403	803.679	421.128	—	1.772.210
1921	523.388	854.279	477.694	—	1.855.361
1922	616.958	896.458	572.512	—	2.085.928
1923	631.685	1.010.563	828.283	—	2.470.531
1924	689.395	1.185.869	1.067.454	17.760	3.960.478

Het aantal arbeiders krom van 4499 in 1914 tot 16296 in 1924.

De bijdragen voor ziekte- en pensioenverzekering van beamtten en arbeiders zijn reeds gestegen tot f 1.616.217,29 (over 1924).

Het ongevallen-risico wordt door de Staatsmijnen zelf gedragen. In 1924 bedroegen de kosten f 579.099,15 of 2,30 pCt. van het loon.

Uit al deze cijfers blijkt de belangrijkheid van het

bedrijf, maar ook de moeilijke positie, waarin het zou geraken, wanneer in dezen tijd — de meest kritieke tijd, die het ooit gekend heeft — zijne levenskracht zou worden gebroken. Dit met alle middelen, welke haar ten dienste staan, te voorkomen, is eene gewichtige taak voor de toekomstige regeering.

Den Haag, 10 Juli 1925.

HENRI HERMANS.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Juni 1925, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van Juni 1924.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 38.259.000 op tegen f 34.538.600 in Juni 1924 en vertoonden mitsdien een vooruitgang van f 3.720.400. Van laatstgemeld bedrag komt f 225.700 op rekening van de rijwielbelasting, die in Juni 1924 nog geen bate voor de schatkist afwierp. De totale opbrengst in de afgelopen maand overtrof de raming met een bedrag van f 3.430.500.

De opbrengst over het eerste halfjaar van 1925 bedroeg f 18.893.200 meer dan de opbrengst in het overeenkomstige tijdvak van het vorige jaar, terwijl de raming met f 18.885.400 werd overschreden. Laat men echter, om een meer zuivere vergelijking te krijgen, ook hierbij de rijwielbelasting, die dit jaar in totaal reeds f 6.258.900 opbracht, buiten beschouwing, dan blijkt, dat de opbrengst in het vorige jaar en de raming met onderscheidenlijk f 12.634.400 en f 15.126.500 werden overtroffen.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoonden de grondbelasting, de personeele belasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de suiker-, de wijn-, de zout-, de bier-, de geslacht- en de tabaksaccijns, de zegelrechten, de registratierechten, de invoerrechten, de statistiekrechten, de domeinen en de loodsgelden en van de kleinere middelen de belasting op gouden en zilveren werken en het recht op de mijnen een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de gedistilleerdaccijns, de successierechten en de belasting op speelkaarten. Uit een en ander blijkt, dat ook ditmaal verreweg de meeste middelen zich in stijgende lijn bevogen.

Evenals in de eerste vijf maanden van dit jaar gaf de grondbelasting ook in de vorige maand een hogere opbrengst te boeken dan in de overeenkomstige maand van 1924; het voordeelig verschil beliep f 107.900. Ook de personeele belasting gaf ditmaal een surplus boven de opbrengst van Juni 1924 (van f 395.100), te danken aan het tijdig gereedmaken der aanslagregeling. De opbrengst van de beide laatstgenoemde belastingen kwam in het eerste halfjaar 1925 successievelijk met f 1.332.400 en f 1.265.500 uit boven de opbrengst van de eerste zes maanden van het vorige jaar; terwijl, maar dat tijdvak gerekend, de raming bij de grondbelasting met f 1.116.800 werd overschreden, in tegenstelling met de personeele belasting, waarvan de opbrengst van Januari tot en met Juni van dit jaar f 3.715.000 bij de raming ten achter bleef. Bij beide belastingen doet overigens de snellere invordering haar invloed gevoelen.

De inkomstenbelasting gaf in Juni 1925 eene mindere opbrengst te zien dan in de gelijknamige maand van het voorafgaande jaar. Het nadeelig verschil bedroeg niet minder dan f 940.200, doch wordt grotendeels gecompenseerd door de hogere ontvangsten in eenige der voorgaande maanden van dit jaar, zoodat het onvoorzichtig ware, hierop eene bepaalde conclusie te bouwen. Vergelijkt men de ontvangsten uit deze belasting over de eerste zes maanden van 1924 en 1925, dan valt de vergelijking in het nadeel van het loopende kalenderjaar uit. Het decrees bedraagt f 362.100. Tevens blijkt, dat de opbrengsten zich als volgt over de verschillende dienstjaren splitsen:

	Jan. t/m. Juni 1924	Jan. t/m. Juni 1925
1920/21....	f 785.800,—	f —
1921/22....	" 2.789.900,—	" —
1922/23....	" 10.877.500,—	" 2.526.200,—
1923/24....	" 41.866.600,—	" 7.931.100,—
1924/25....	" 115.700,—	" 44.950.700,—
1925/26....	" —	" 165.400,—
Totaal.	f 55.935.500,—	f 55.573.400,—

Aangeteekend zij in dit verband, dat de raming in het eerste halfjaar met f 13.073.400 werd overschreden. Ook bij deze belasting vormen de snellere invoering en de scherpere controle nog steeds factoren, die het uiterst moeilijk maken, eenige voorspelling aangaande den loop van dit middel te doen.

De dividend- en tantiëmebelasting bracht in de vorige maand f 2.954.400 in de schatkist tegen f 957.500 en vertoonde dus een accres van f 1.996.900. Op zichzelf kan aan dit feit niet te veel beteekenis worden gehecht, daar deze belasting in elk jaar voor een belangrijk deel slechts in enkele maanden wordt ontvangen. Zoo kwam in de maand Augustus van 1924 niet minder dan f 5.280.800 binnen. Er dient derhalve te worden afgewacht, of het ruimer vloeien van dit middel, dat reeds de vorige maand te bespeuren viel, ook in de volgende maanden zal aanhouden. Neemt men evenwel in aanmerking, dat de opbrengst in het eerste halfjaar 1925 die van hetzelfde tijdvak van 1924 met f 2.482.400 overtrof, terwijl de raming met f 220.800 werd overschreden, dan schijnt de gevolgtrekking niet te gewaagd, dat de betere bedrijfsresultaten van vele Naamlooze Vennootschappen en de daaruit voortvloeiende hogere dividenden hier hun invloed doen gevoelen.

Voor de lagere opbrengst der vermogensbelasting (f 34.500) is geen bepaalde oorzaak op te geven.

De accijnzen maakten, indien men den gedistilleerdaccijns uitzondert, alle een goed figuur. De suikeraccijns steeg met f 80.300, een verschil, dat op zichzelf te gering is, om daaraan een bepaalde conclusie te verbinden, doch dat reden tot tevredenheid geeft, indien men bedenkt, dat dit middel in de voorafgaande maanden reeds bijzonder ruim heeft gevloeid. De wijnaccijns gaf een meerdere opbrengst van f 81.200; de oorzaak hiervoor is niet aanwijsbaar. De gedistilleerdaccijns daalde wederom en wel met f 127.700; dit middel heeft in het afgelopen tijdvak van 6 maanden van dit jaar f 1.162.200 minder opgebracht dan in het overeenkomstig tijdvak van 1924; uit deze cijfers blijkt wel, dat de afneming van het verbruik van dit genotmiddel niet onaanzienlijk is en nog steeds niet is tot stilstand gekomen. De zoutaccijns nam met f 14.400 toe, een overigens niet beteekenend bedrag, terwijl de bieraccijns van f 659.700 op f 1.132.600 kwam en derhalve met f 472.800 vooruitging als gevolg van de op 12 Mei 1924 in werking getreden verhooging van den accijns van f 0,60 tot f 1,50 per hectolitergraad, die in de maand Juni van het vorige jaar haar werking nog niet ten volle deed gevoelen. Voor de stijging van den geslachtaccijns (met f 36.800 is geen bepaalde oorzaak aan te wijzen. Tenslotte moge gewezen worden op de verhoogde opbrengst van den tabaksaccijns (f 218.800 meer), waarin de kort geleden in werking getreden accijnsverhoging tot uitdrukking komt.

De rijwielbelasting leverde, zooals reeds hierboven bleek, nog een bate voor de schatkist van f 225.700, hegeen erop wijst, dat nog telkens weer het aantal in gebruik zijnde fietsen toeneemt.

Van de middelen, die meer in direct verband staan met het zakenleven, brachten de zegelrechten f 708.600 en de registratierechten f 76.500 meer op. Vooral de stijging van eerstgenoemd middel stemt tot tevredenheid. Er valt een meerdere bedrijvigheid in het zakenleven uit af te leiden, terwijl het accres der beursbelasting (met f 171.600) een toenemenden handel aan de effectenbeurzen aantoonde. De invoerrechten liepen op met f 1.177.800 en de statistiek-

rechten met f 83.100. De verhoogde inkomst uit deze beide laatste rechten houdt wellicht verband met de inwerkingtreding op 1 Juli a.s. van de nieuwe Tariefwet, die vele handelaars bewoog, nog tijdig belangrijke voorraden in te slaan. Ook de loodsgelden kwamen ditmaal weder vooruit (met f 67.700), hetgeen op een opleven van den handel wijst.

Tenslotte worde nog gewezen op de als immer grillige successierechten, die, in tegenstelling met de voorlaatste maand, thans een lagere opbrengst te zien gaven (van f 1.081.400); op de domeinen, die f 890 meer inbrachten; op de belasting op gouden en zilveren werken, die een stijging van f 15.800 vertoonde, te danken aan de gewijzigde wetgeving, waardoor de fraude is beteugeld; en op het recht op de mijnen, dat f 141.500 meer dan in Juni 1924 opleverde. Dit laatste verschil houdt verband met de betaling van achterstallige bedragen. De vorige maand toch leverde dit recht slechts f 1200 op, daar de bedragen, die in Mei hadden moeten zijn voldaan, voor het meerendeel nog niet waren ontvangen. Bedoelde bedragen zijn evenwel thans aan de schatkist afgedragen. In dit verband moge eraan worden herinnerd, dat de heffing van het recht op de mijnen, door het totstandkomen van de wet van 23 Juni 1925 (Staatsblad No. 244), te rekenen van 1 April 1925 af, tijdelijk is geschorst.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” bedroegen in de afgelopen maand f 7.553.300 (raming rond f 7.783.000); in de afgelopen zes maanden van 1925 f 50.781.200 (vorig jaar f 50.952.500).

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

VOORUITZICHTEN.

Dr. T. E. Gregory te Londen schrijft ons:

Zoo iets, dan is gedurende de laatste paar weken de pessimistische stemming, welke de Britsche industrie het grootste gedeelte van dit jaar heeft gekenmerkt, nog verergerd. Dit is bijna geheel te wijten aan de aanhoudende depressie in den uitvoer van Britsche goederen. Op het oogenblik, dat ik dit schrijf, wordt de geheele toestand voor de industrie echter nog verergerd door het vooruitzicht op een bijna onvermijdelijke staking in den steenkolenmijnbouw, hoewel moet worden toegegeven, dat het geschil in deze industrie op zichzelf slechts een bepaald aspect van den algemeenen toestand is. Toen ik U de vorige maal schreef was de kwestie, welke in de politiek de meeste aandacht trok, of de ijzeren staalindustrie al dan niet zou worden beschermd, krachtens de nieuwe Safeguarding of Industries-regeling. Deze bijzondere moeilijkheid is voor het oogenblik aan den kapstok gehangen door op een „Committee on Civil Research” den geheelen last van een onderzoek naar de omstandigheden, waarin deze industrie verkeert, te leggen. De kwestie is voor het oogenblik dus van den baan, doch zal weder acuut worden. Hoewel de Regeering in haar geheel zich gebonden schijnt te achten, aan het huidige Parlement geen voorstellen tot het invoeren van algemeene bescherming voor te leggen, heeft in de laatste weken meer dan een Minister zijn eigen persoonlijke voorkeur voor een oplossing van het werkloosheidsvraagstuk door protectie kenbaar gemaakt. De houding van den heer Winston Churchill tegenover het vraagstuk is er een, welke reeds veel argwaan heeft gewekt. Door het feit, dat de rechten, welke bij de begroting van dit jaar zijn ingevoerd, eerst den eersten Juli in werking traden, konden importeurs hun voordeel doen met het tijdsverloop en vergrootten zij aanzienlijk den voorraad klokken, horloges, zijde, automobielen en van andere thans hier te lande aan belasting onderworpen goederen. Naar dezen stroom van invoer hebben natuurlijk de fiscus en de binnenlandsche fabrikanten met scheele oogen gekeken en de heer Churchill heeft reeds voorgesteld, hem te machtigen invoerrechten te heffen

krachtens een resolutie van het zich bij de behandeling van de begroting als „committee” geconstitueerd hebbende geheele Lagerhuis, nog voor deze begroting kracht van wet heeft verkregen. De pers zoowel als de politici zien hierin een aanwijzing, dat de Regeering van plan is het volgende jaar nog verder voort te gaan op den weg, de inkomsten door semi-protectionistische maatregelen te verhoogen.

Voorzover het den steenkolenmijnbouw aangaat zijn de feiten buitengewoon eenvoudig. De uitvoer van alle soorten steenkool is in het eerste halfjaar 1925, vergeleken met de eerste zes maanden van het vorige jaar, met ongeveer 6 miljoen ton verminderd en met 14 miljoen, wanneer men hem vergelijkt met het eerste halfjaar 1923. Zelfs is ten aanzien van de bunker-kolen de toestand minder gunstig dan twee jaar geleden, ten deele als gevolg van de voortdurende depressie in den overzeeschen handel en natuurlijk als gevolg van de toenemende en onvermijdelijke concurrentie van de olie. De volgende tabel toont zeer duidelijk aan, dat de hoofdoorzaak van de uitvoerdaling gelegen is in de zeer sterke vermindering van den uitvoer van stoomkolen; de andere soorten zijn van ondergeschikt belang:

	1923	1924	1925
	(in miljoenen ton)		
Anthraciet.....	1,5	1,4	1,5
Stoomkolen	29,9	22,2	18,5
Gaskolen	4,6	4,2	3,4
Huishoudkolen	0,6	0,9	0,8
Andere soorten	3,2	2,6	1,6
	39,8	31,3	25,8
Bunker-kolen (niet begrepen in bovenstaande cijfers)	9,2	8,7	8,3

Het resultaat is, dat in die districten, waar de voorspoed van de industrie van den uitvoer afhangt, zooals North Wales, Northumberland en Durham, een zeer groot gedeelte van de mijnen met verlies werkt en dat het aantal werklozen in deze industrie met ongeveer 250.000 gestegen is, ondanks het feit, dat in zekere districten, waar nieuwe en winstgevendende lagen in exploitatie worden genomen, een sterke toestrooming van nieuwe arbeiders heeft plaats gevonden. Deze nieuwe arbeiders worden ongelukkigerwijs niet gerecruteerd in de districten, waar de werkloosheid groot is. Het resultaat is, dat terwijl het eene deel van den steenkolenmijnbouw arbeiders ontslaat, een ander van buiten nieuwe krachten aanneemt. Dit is natuurlijk maar één aanwijzing van wat werkelijk de ernstigste binnenlandse kwestie is, waarvoor het land zich op het oogenblik gesteld ziet, nl. de bijna volledige immobiliteit van den arbeider, zoowel tusschen verschillende districten als tusschen verschillende industrieën, daar waar deze industrieën behoorlijk zijn georganiseerd.

Het conflict tusschen de Miners Federation en de mijneigenaren draait in wezen om de verdeeling van de opbrengst van den verkoop, nadat daaruit de andere kosten dan het loon zijn bestreden. Krachtens de overeenkomst, welke de eigenaren thans hebben laten afloopen, hadden de arbeiders recht op een zeker minimum loon en waren de loonen nationaal geregeld. De loonkosten genoten den voorrang boven de winst, zoodat in goede tijden de ondernemers recht hadden op het inhalen van de voorschotten, welke zij eventueel in de slechte tijden ten koste van hun winst verstrekt hadden. Nadat het standaardloon was bepaald en de standaard-winst ontvangen, bepaalde de oude overeenkomst, dat een eventueel surplus in een zekere bepaalde verhouding tusschen werkgevers en werknemers zou worden verdeeld.

Krachtens hun nieuwe voorstel willen de ondernemers slechts bewilligen in districts-overeenkomsten, welke bepalen, dat, nadat de andere kosten dan de loonen zijn bestreden, de mijnwerkers recht hebben op 87 pCt. van de rest, terwijl de ondernemers de overschotten ontvangen. Voor ieder district zal een minimum loon worden vastgesteld, doch de last zal

niet op de winst, doch op de loonen vallen, aangezien voor de hooger betaalde soorten arbeid *ipso facto* het loon verlaagd zal worden, wanneer een te hoog minimum blijkt te zijn vastgesteld. Alles wat doet denken aan een surplus boven standaard-loonen en standaard-winst, en dat op zijn beurt weer in een vaste verhouding wordt verdeeld, verdwijnt. Dit aanbod hebben de mijnwerkers met verontwaardiging afgewezen. De regeering heeft in het begin der vorige week, nadat zij tevergeefs had getracht beide partijen tot elkander te brengen door persoonlijke besprekingen met leden van het Kabinet, voorgesteld een enquête te houden naar den toestand van den steenkolenmijnbouw. Van de Commissie zou Sir Josiah Stamp het meest eminente lid geweest zijn. Dit aanbod is echter ongelukkigerwijs gestooten op een weigering van de mijnwerkers aan de enquête deel te nemen, tenzij de werkgevers officieel de reeds door de mijnwerkers verworpen voorstellen introkken. De werkgevers hebben dit geweigerd, doch verklaarden, dat zij bereid waren ten allen tijde afwijkende voorstellen te overwegen. Zoo staan de zaken op het oogenblik, doch de mijnwerkers hebben reeds aanzienlijken moreelen steun ontvangen van de rest der arbeiderswereld, die in het mijnwerkersconflict den eersten ernstigen aanval ziet op de kortere uren en de loonen, waartegenover zij gesteld worden sinds de invoering van den gouden standaard.

* * *

Intusschen worden de moeilijkheden in den steenkolenmijnbouw als een wapen gebruikt door de tegenstanders van den gouden standaard. De geheele groep van economen en journalisten, die den heer Keynes als hun leider beschouwen, is overtuigd, dat er maar één verklaring bestaat voor onze huidige moeilijkheden, nl. de terugkeer naar het goud op de oude dollarpariteit. Ten tijde van de invoering van den gouden standaard werd het Pond te hoog gewaardeerd. Sindsdien is niets gebeurd om de Britsche prijzen omlaag te brengen; daarentegen betalen wij door het handhaven van een hoog disconto onzen invoer met van de Vereenigde Staten op korten termijn geleend geld. Zoolang wij onze geldkoersen hoog houden zullen wij geen moeilijkheden ondervinden, op deze wijze gefinancierd te worden, mits de Vereenigde Staten ons blijven vertrouwen. Doch juist die krachten, welke ons in staat staan onzen invoer te betalen, zijn het welke de aanpassing van het prijsniveau en derhalve een werkelijk gezonde reorganisatie van den binnenlandsehen toestand verhinderen. Indien wij, betoogen zij, werkelijk tot een gezonden grondslag willen terugkeeren, moeten wij de afschuwelijke noodzaak van loom- en prijsdeflatie onder het oog zien. In één woord, wij zijn bezig, gelijk de „Nation” de vorige week opmerkte, onze exportbelangen aan het bijgeloof op te offeren. In al hun betoogen hebben de tegenstanders van den gouden standaard er intusschen nooit op gewezen, dat het hier gaat over twee geheel verschillende kwesties. De eerste is de terugkeer naar het goud op de oude pariteit, de tweede is de gouden standaard zelf. Persoonlijk ben ik van meening, dat het beter zou zijn geweest naar het goud terug te keeren op een pariteit van ongeveer 10 pCt. beneden die van voor den oorlog, doch door verwar- ring tusschen de twee genoemde vragen verkrijgt de gouden standaard ongelukkigerwijs een impopulariteit, welke in werkelijkheid wordt verdiend door zijn herstel op een eenigszins hoogere pariteit dan door het prijsniveau wend gerechtvaardigd.

In ieder geval zou, gelijk de aanhangers van den gouden standaard aanvoeren, het vasthouden aan het papieren Pond de moeilijkheden niet oplossen, omdat wij met het papieren Pond in een toestand van schommeling zouden verkeeren tusschen een Pond, dat te hoog gewaardeerd en daardoor den export remt en een Pond, dat te laag is gewaardeerd en derhalve den uitvoer prikkelt. Derhalve is het beter maar eens

voor al een stabilisatiecrisis door te maken, al betee- kent dit dan voor het oogenblik een 10 pCts. loons- verlagings in de exportindustrieën. De politici begin- nen niet alleen over de werkloosheid, doch ook over de handelsbalans verontrust te worden. De cijfers toonen aan, dat het zichtbare invoeroverschot sinds 1923 progressief is gestegen, hetgeen de volgende tabel duidelijk genoeg aangeeft:

	1923		1924		1925	
	1ste halfj.	2de halfj.	1ste halfj.	2de halfj.	1ste halfj.	2de halfj.
Uitvoer v. Britsche producten	382.7	384.6	388.5	406.9	392.7	
Invoer	538.9	557.3	398.4	681.4	677.5	
Weder-uitvoer	63.9	54.6	74.1	66.0	79.4	
Invoeroverschot (Uitvoer van edel-metaal inbegrepen)....	88.1	106.8	122.6	209.6	206.2	

Het groote invoeroverschot gedurende de laatste zes maanden is natuurlijk ten deele het gevolg van den extra prikkel, welke de invoer ontvingt van een hooger koers dan door het binnenlandsche prijsniveau wordt gerechtvaardigd en door den wensch, hier voorraden goederen op te slaan, alvorens van die goederen invoerrechten worden geheven. Doch ongetwijfeld speelt ook de belemmering van den uitvoer, welke voortvloeit uit het leggen van een embargo op buitenlandsche emissies door de Bank of England, een zekere rol in het groote saldo van de schulden boven de vorderingen. Derhalve zal men zich in de volgende paar maanden voor de vraag gesteld zien, of het werkelijk de moeite waard is het opnemen van leeningen door vreemde landen in de Londensche markt te voorkomen (het embargo is nooit, althans niet officieel, toegepast op koloniale leeningen). Er wordt een zekere vrees gekoesterd, dat, indien het embargo zou worden opgeheven dit tot „overlending” zou leiden. Onder den gouden standaard, waarbij het geld op de goudpariteit wordt gehandhaafd, is het eenigszins moeilijk te zeggen, hoe dit mogelijkerwijs kan plaats vinden zonder een terugkeer naar inflatie, welke het einde van den gouden standaard zou beteekenen. Het is veel redelijker te veronderstellen, dat indien het embargo opgeheven wordt, alles wat zou plaatsvinden een nieuwe verdeeling van de voor de belegging in het buitenland beschikbare bedragen tusschen de koloniale en de buitenlandsche geldopnemers zou zijn, want een van de uitwerkingen, welke het embargo gehad moet hebben is, dat het de Dominions in staat heeft gesteld te Londen nog goedkoop geld op te nemen, dat het bestaan van de Trustee Acts hen reeds in staat stelde te doen. Doch aangezien het embargo slechts betrekking heeft op een aan de oppervlakte liggend monetair verschijnsel, dat met kapitaaluitvoer vergezeld gaat, lost het zeker het fundamentele economische vraagstuk niet op, nl. of dit land werkelijk in een positie verkeert om voort te gaan op den voet van voor den oorlog kapitaal in het buitenland te beleggen. De Regeering heeft er reeds op gewezen, dat gedurende de afgelopen twaalf maanden het surplus gedaald is tot een zeer laag bedrag, in de nabijheid van £30 à 50 miljoen. Naar mijn meening is het geheel onvermijdelijk, dat onze kapitaalexport in de naaste toekomst niet haar vooroorlogsafmetingen zal aannemen, om de eenvoudige reden, dat de bedragen, welke beschikbaar pleegden te zijn voor kapitaalexport, thans worden aangewend, om 1¼ miljoen menschen in nietsdoen in het leven te houden, hoewel niet ontkend mag worden, dat een deel der huidige werkloosheid mauw verband houdt met de belemmering van den Britschen kapitaalexport. De geheele kwestie heeft de laatste dagen tot veel commentaar aanleiding gegeven door de omstandigheid, dat New York thans een Australische leening overneemt. Ik ben er in het geheel nog niet zoo zeker van, dat dit den kringen in de City, welke dergelijke emissies overnemen, niet eerder welkom dan onwelkom is, aangezien zij in de laatste paar maanden nog al leelijk te pas zijn gekomen, doordat

het publiek slechts inschreef op Australische leeningen in een mate, die een zeer groot deel der aangeboden bedragen in hun handen liet.

* * *

Dezer dagen is eenig licht op den toestand geworpen door de publicatie van een „Survey of Overseas markets by the Committee on Industry and Trade”, welke Commissie in Juli van het vorig jaar door het Labour Kabinet is benoemd. Het nieuwe overzicht beslaat ongeveer 700 blz. druks en het is onmogelijk er thans reeds een samenvatting van te geven, doch vermeld dient reeds te worden, dat de Commissie geneigd is heel wat koud water uit te gieten over het argument, dat de hoofdoorzaak van de depressie in het Britsche bedrijfsleven gelegen is in de tariefmuren van andere landen. Zij wijst er op, dat, terwijl de wereldprijzen gestegen zijn, de Britsche nog meer omhoog zijn gegaan en schijnt geneigd aan dezen factor en aan den groei van locale industriele belangen in tal van deelen van de wereld een grotere beteekenis dan aan wat ook anders toe te kennen. Op het oogenblik, dat ik dit schrijf, is echter de eenige oorzaak, welke den toestand van het bedrijfsleven ongunstig beïnvloedt, het te hoog ge- waardeerde Pond en te hopen valt, dat het aanpassingsproces, dat onder deze omstandigheden onvermijdelijk is, niet vergezeld zal gaan van een mate van sociale bitterheid, welke de goede uitwerking te niet zou doen, die verwacht mag worden voort te vloeien uit de aanpassing van binnen- en buitenlandsche prijzen.

T. E. GREGORY.

AANTEKENINGEN.

Het Brusselsche congres der Internationale Kamer van Koophandel. — In de vergadering van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam op 15 Juli 1924 zijn door den heer Mr. R. Mees de volgende mededeelingen uitgebracht over het Congres der I.K.K. te Brussel van 21 tot 26 Juni ll.:

Vooraf zij in herinnering gebracht, dat het denkbeeld tot oprichting van de Internationale Kamer van Koophandel geopperd is door den heer Clémentel, later Minister van Financiën in Frankrijk, op een economische conferentie der geallieerden te Atlantic City (New-Jersey) in het najaar van 1919. De Kamer is toen opgericht in den zomer van 1920 te Parijs, het eerste congres werd gehouden te Londen in 1921, het tweede te Rome in 1923, en het derde nu onlangs te Brussel.

Nederland is het eerste van de niet-geallieerde landen geweest, dat zich bij de Kamer heeft aangesloten. Het aantal toetredende landen is na de oprichting sterk uitgebreid; in Brussel waren er 28 vertegenwoordigd. De Kamer telt nu ook leden onder de Centrale landen (o.w. Oostenrijk en Hongarije). Duitsland is nog niet toetreden, maar het staat vast, dat de Kamer zelf de bedoeling heeft zich tot een wezenlijk internationaal instituut te ontwikkelen.

Het Brusselsche Congres was zeer druk bezocht. Er waren 718 afgevaardigden. Wat in de samenstelling van dit aantal het meeste opviel, was de bijzondere sterkte van de Amerikaansche vertegenwoordiging (246). Voor een deel zal dit groote aantal Amerikanen wel te verklaren zijn door het feit, dat de President van de Kamer in de laatste twee jaren een Amerikaan was, en dat deze in zijn omgeving, evengoed als elders, voor de Kamer zeer veel belangstelling heeft gewekt. Toch blijft het opvallend, dat, terwijl in de politiek de Ver. Staten van Amerika zich zoo angstvallig afzijdig houden van de behandeling van problemen die Europa raken, dit in dezen kring van zakenlieden in het geheel niet het geval was, en de Amerikanen door hun aantal, en door het persoonlijk overwicht van verschillenden onder hen, op dit Brusselsche congres een grooten invloed hadden. Het was een gezelschap van zakenlieden, een deel van het Amerikaansche volk, dat den bestaanden economischen band met Europa duidelijk aanvoelt en daardoor de Europeesche problemen als wereldproblemen ziet.

Nederland telde 40 afgevaardigden. Aan het hoofd stond de heer H. R. du Mosch, ondervoorzitter van de Kamer van Koophandel te Amsterdam, voorzitter van de Neder-

landsche Organisatie van de I.K.K. Naast hem de onder-voorzitter dezer organisatie, de heer J. B. van der Houven van Oordt uit Den Haag, voorzitter van de Nederlandsche reedersvereniging.

Door het groote aantal was het persoonlijk contact tusschen de congresleden, vooral tusschen de leden van de verschillende naties, niet altijd even gemakkelijk. Het meest ontstond dit contract uiteraard in de commissievergaderingen, aan de verschillende maaltijden en andere samenkomsten van meer feestelijk karakter, waarmee de vergaderingen werden afgewisseld. Iets nieuws in Brussel was de instelling van gemeenschappelijke lunchen van personen uit eenzelfde bedrijf. Zoo heeft het bankwezen zijn eigen lunch gehad, het zeetransport, de katoenindustrie, en andere bedrijfstakken. Dit was van beteekenis, omdat natuurlijk juist in deze internationale ontmoetingen een groot belang van zulk een congres gelegen is.

Het congres bestond uit enkele groote vergaderingen, waar sprekers, die daartoe vooraf waren aangezocht, een beschouwing hielden over een of ander onderwerp van handel of industrie, dat in den tegenwoordigen tijd van beteekenis is. Deze vergaderingen gingen uit van de Commissie voor het Economisch Herstel. Er zijn daar voordrachten gehouden over de steenkool, zijde, katoen, ijzer en staal. Er zijn daar vraagstukken behandeld van bankwezen en transportwezen, en er zijn eenige toespraken gehouden over onderwerpen van bijzondere actueele beteekenis voor het economisch wereldherstel. Deze laatste beschouwingen vormden wel het hoogtepunt van het congres. Ook door de personen, die ze gaven, oor het voorbereidend werk dat zij vormden, en door het resultaat van afgelopen werk, dat er uit sprak. Onder deze beschouwingen zij genoemd één over de „transfers“ (het probleem, hoe de bedragen, die Duitsland schuldig is, moeten worden overgemaakt) door Sir Josiah Stamp, een van de vooraanstaande mannen in het Engelsche spoorwegwezen, en lid van de Dawes-commissie; een andere van Sir Arthur Salter, hoofd van de economische en financieele afdeling van den Volkenbond, over de laatste resultaten op het gebied van het economisch herstel (Oostenrijk en Hongarije); weer een andere van Maurice Lewandowski, ondervoorzitter van het „Syndicat des Banquiers de France“, eveneens over het economisch herstel; verder een van S. Parker Gilbert, den generelen agent te Berlijn voor de herstelbetalingen van Duitsland, en ten slotte een van Fred. I. Kent, die de voorbereidende commissie voor het Economisch herstel had voorgezeten, over de lessen van de periode na den oorlog.

Behalve de groote zittingen van de Commissie voor het Economisch Herstel, werden verschillende zittingen gehouden van andere afdelingen, over financieele vraagstukken, onderwerpen van scheepvaart, van handel en industrie. Deze laatste bijeenkomsten waren beter geschikt voor het houden van een gedachtenwisseling. De discussies over het onderwerp van het economisch herstel zijn binnenskamers gevoerd, en waren grootendeels al achter den rug toen het congres bijeenkwam. Alle besprekingen, zowel over het economisch herstel als die over de bijzondere onderwerpen van het bedrijfsleven, zijn ten slotte tot uitdrukking gebracht in rapporten, aan het congres overgelegd, en in resoluties, aan het congres ter goedkeuring voorgedragen en door de leden aanvaard.

Van deze resoluties liep een groot aantal over bijzondere onderwerpen op zeer onderscheiden gebied van het bedrijfsleven.

De commissie voor het vervoer heeft resoluties ingediend over de regeling van de aansprakelijkheid des reeders, over schepen, die staats eigendom zijn, over gevaarlijke lading, over de bepalingen in cognossemmenten; zij heeft haar oordeel uitgesproken over schoone cognossemmenten met „revers“; op het gebied van het spoorwegverkeer heeft de commissie aansluiting gezocht bij de Berner Conventies van 1924 en een regeling van den Volkenbond in 1923, zij heeft voor verbetering gepleit van het door-voervoer van goederen op aansluitende zee- en landreizen, ook voor vergemakkelijking van het internationale personenvervoer; de Amerikanen hebben de belangstelling geprikkeld voor het autoverkeer, de vliegdiens ten hebben een afzonderlijk punt van bespreking gevormd: een resolutie is ingediend over het postvervoer per vliegtuig, en een over de internationale regeling van het luchtrecht; het belang van het vliegwezen is met nadruk erkend door de instelling van een nieuw comité, inzonderheid aan dezen vorm van transport gewijd. En ten slotte is ook de internationale telefoon een onderwerp voor een resolutie geworden.

Op het gebied van handel en industrie in engeren zin zijn resoluties voorgesteld over de internationale regeling van den industrieelen eigendom (Nederlandsch medewerker

was de heer Snijder van Wissekerke), over douaneformaliteiten, over het internationaal gebruik van postpakketten, over de instelling van een vasten dag voor Paschen, over de „gedragingen in het internationale handelsverkeer“; behandeld werden moeilijkheden van, internationaal karakter ten aanzien van het faillissement, en de vraag van de ten uitvoerlegging van vonnissen in het buitenland (bij dit laatste onderwerp is voor Nederland de Haagsche raadsheer Van Slooten opgetreden).

De commissie voor de financiën heeft zich uitvoerig uitgelaten over de dubbele belasting, waarbij zij in hoofdzaak aansluiting zocht bij de resoluties van den Volkenbond, heeft een bijzondere studie gemaakt van de mogelijkheden voor het verkrijgen van een internationaal chèquerecht (hieraan heeft ons medelid Westerman een belangrijk aandeel gehad), en heeft gepleit voor internationale samenwerking bij de verlening van handelscredieten.

De meest algemeen-georiënteerde commissie, die voor het Economisch Herstel, had geen gemakkelijke taak na het mooie begin, dat zij gemaakt had met haar resolutie van Rome, een resolutie, waarvan de sporen in het Dawes-rapport zeer duidelijk te vinden zijn. Hetgeen zij thans zelde over het onderwerp van den dag, de „transfers“, bepaalt zich tot uitspraken van een algemeen karakter. Maar de afzonderlijke over dit onderwerp ten congresse verschenen publicaties zijn de lezing overwaard, ook om de duidelijkheid, waarmee juist de verschillende inzichten tegen elkaar uitkomen. En er zijn eenige grondbeginselen, die al in Rome telkens weer naar voren werden gebracht, en ook nu als een roode draad door alle resoluties der commissie heenloopen, die juist weer van het gezamenlijk inzicht duidelijk blijf geven. Het „openhartig inzien“ van de moeilijkheden blijft de eerste wet.

Aandacht verdient het zoowel in de resoluties als in de geleverde beschouwingen over het economisch herstel invlechten van de kwestie der intergeallieerde schulden; soms in den vorm van een beroep op medewerking aan het arm geworden Europa, soms in den vorm van een tegelijk streng en welmeenende vermaning van Amerika, dat eerste eisch voor den terugkeer van onderling vertrouwen deze is, dat men zijn schuldenaars bereid weet hun schulden te erkennen; altijd in de overtuiging, dat dit probleem dezelfde moeilijkheden biedt en dezelfde eischen van samenwerking stelt als elke andere internationale financieele verhouding. De grootere openhartigheid en gemakkelijheid, waarmee zakenlieden dergelijke onderwerpen met elkaar bespreken geeft zeker aan een lichaam als de I.K.K. een beteekenis voor de oplossing van al dergelijke vragen van internationaal-politiek karakter. Ook dit congres zal zeker op dit punt zijn nut hebben gedaan.

Een onderwerp, dat ook nog bijzondere aandacht heeft gevonden, is de arbitrage. In een plechtige zitting van het arbitragehof der I.K.K. zijn aan deze instelling verschillende toespraken gewijd. De I.K.K. kan ook laugs dezen weg nuttig werk verrichten, en heeft dit ook al tot heden gedaan. Opvallend is, dat het aantal gevallen waarin aangebrachte geschillen tot een arbitrage leiden heel gering is; verre de meeste van deze geschillen worden, door de tusschenkomst van de I.K.K. langs den weg van bemiddeling tot een einde gebracht.

Het congres heeft een aantal belangrijke persoonlijke heden tezamen gebracht. De „transfer“-commissie uit Berlijn was volledig present. Bij de Nederlandsche delegatie had zich Prof. Bruinns gevoegd, gedelegeerde uit den internationalen Raad van Commissarissen bij de Reichsbank. Van de leden van den Raad (Conseil) van de Internationale Kamer van Koophandel waren ook vrijwel alle op den voorgrond tredende leden aanwezig. Onder hen was ook de heer Pirelli, industrieel te Milaan, die ook lid geweest is van de Dawes-commissie, en die nu tezamen met Sir Josiah Stamp en den heer A. de Chalendar, een afzonderlijk rapport had uitgebracht over het vraagstuk van de overmaking der Duitsche schulden.

De voorzitterstermijn van twee jaren was aan het eind van dit congres voor den president Willis H. Booth afgelopen. De vooraanstaande bankier uit New York is opgevolgd door een collega uit Londen, Dr. Walter Leaf, directeur van de Westminster Bank. Deze pittige doctor in de klassieke letteren, in het Engelsche zakenleven vergrisd, en nu een van de meest gezaghebbende leiders van het Engelsche bankwezen, is voor den volgende termijn van twee jaren tot voorzitter van de Internationale Kamer van Koophandel gekozen, en hij heeft deze opdracht onder warme huldebetuiging van het Congres aanvaard.

De Belgische gastheeren hebben, zonder zichzelf ook maar eenigermate op den voorgrond te stellen, zich alle moeite en kosten getroost om er toe mede te werken, dat

het Congres een vlot verloop had en de leden in deze week van samenzijn vonden wat zij zochten. Daags na het congres heeft een groot aantal der congresleden deelgenomen aan een excursie naar Antwerpen.

De Nederlandsche afvaardiging had reeds in de laatste vergadering van den Raad de uitnodiging gedaan het Congres in 1927 te Amsterdam te ontvangen. Hierover zal in de volgende vergadering van den Raad worden beslist.

Rotterdam en het Nederlandsch-Belgische verdrag. — Hoewel in de eerste plaats een nationale aangelegenheid heeft het Nederlandsch-Belgische verdrag uiteraard te Rotterdam de gemoe-deren het meest in beroering gebracht. Bedreigd in zijn levensvoorwaarden — welke intusschen tevens de belangen van het geheele land zijn — stelt het zich zoo krachtig mogelijk tweer tegen het gevaar, in aanneming van het verdrag gelegen. Een drietal collectieve uitingen is tot dusverre verschenen: de Kamer van Koophandel en de Scheepvaart-Vereeniging Zuid adresseerden aan de Tweede Kamer, terwijl het Departement Rotterdam van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel de zaak in een uitvoerige nota bij het Hoofdbestuur dier Maatschappij aanhangig maakte. Wij zullen achtereenvolgens de stukken in extenso weergeven, in dit nummer de adressen van de Kamer van Koophandel en de Scheepvaart-Vereeniging Zuid.

De Kamer van Koophandel schrijft:

Het verdrag tusschen Nederland en België, op 3 April 1925 te 's-Gravenhage geteekend en bij Koninklijke boodschap van 28 April 1925 aan de Staten-Generaal ter goedkeuring voorgelegd, heeft bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam groote zorg verwekt, zorg aan de eene zijde over de economische gevolgen van dit verdrag voor Nederland, zorg aan de andere zijde over den invloed daarvan op de gezindheid tusschen de twee verdragsluitende landen.

Ten aanzien van den invloed op deze gezindheid veroorloven wij ons de volgende weinige opmerkingen:

Weliswaar worden de verhouding tusschen twee landen en de onderlinge stemming tusschen de bevolkingen allereerst beheerscht door factoren van algemeenen aard, als volksaard en geschiedenis, maar ook onderling getroffen regelingen oefenen op deze verhouding haren invloed.

Het nieuwe verdrag nu zou — indien het werd aangenomen — op meer dan één wijze op de onderlinge verhouding nadelig inwerken: het zou zeker een ongunstigen invloed hebben op de stemming van het volk in Nederland, omdat het Nederlandsche volk van meet af aan, en meer en meer, dit verdrag zou aanvoelen als een onbillijke en onredelijke regeling. Bovendien zouden verschillende bepalingen uit het verdrag bij herhaling aanleiding geven tot wrijving: men denke aan alle gevallen, waarin de verdeling van financieele lasten aan een nadere overeenkomst van partijen is overgelaten, een punt, waarop hieronder nader wordt teruggekomen.

Ten aanzien van de economische gevolgen voor Nederland moeten wij uitvoeriger zijn, omdat onze dagelijksche ervaring ons op dat gebied den weg wijst en om die reden juist wij geroepen zijn ons dienaangaande tegenover de vertegenwoordigers van het Nederlandsche volk uit te spreken. Wij zijn ons daarbij intusschen wel bewust, dat het verdrag niet naar uitsluitend economische overwegingen mag worden beoordeeld. Wij houden er bovendien rekening mede, dat de geschiedenis in deze materie alreeds een weg heeft afgebakend. Doch ook wanneer wij het verdrag beschouwen in dit volle licht, achten wij het om zijn economische gevolgen voor Nederland algeheel onaannemelijk.

Het is goed te bedenken, dat de geheele regeling over de vaart op de Schelde en de verbinding van Antwerpen met den Rijn voortkomt uit de scheiding van Nederland en België in het jaar 1839. Daaruit zijn verplichtingen en rechtstoestanden voortgekomen van een eigen karakter, die steeds weer in het licht van die scheiding zullen moeten worden gezien en buiten dat licht niet kunnen worden begrepen. Aan de hier bedoelde verplichtingen zal Nederland zich, evenmin als België, ooit mogen onttrekken. Anderzijds zal het kader dier verplichtingen nooit mogen worden uitgebreid dan wanneer beide landen daartoe vrijwillig besluiten.

Wat is nu overeengekomen bij de scheiding in 1839? Het antwoord ligt in het tractaat van 19 April 1839, waaruit wij, voor het verkrijgen van een duidelijk overzicht, de volgende gepre- doen.

De beide regeeringen, ieder op haar gedeelte van de Schelde, zullen de bevaarbare zeegaten van de rivier en van hare monden „behouden” (conserver) en daar de noodige tonnen

en boeien plaatsen en „onderhouden” (entretenir) (art. IX, par. 2 slot).

De scheepvaart op de binnenwateren tusschen de Schelde en den Rijn, om van Antwerpen naar den Rijn te komen en omgekeerd, zal wederkeerig vrij blijven (art. IX, par. 5 begin).

Indien natuurlijke gebeurtenissen of werken van kunst de in het tegenwoordig artikel aangewezen wegen voor de scheepvaart voor het vervolg onbruikbaar mochten maken, zal de Nederlandsche regeering aan de Belgische scheepvaart, ter vervanging der gezegde onbruikbaar geworden wegen voor de scheepvaart, andere zoodanige wegen, die even veilig en even goed en gemakkelijk zijn, aanwijzen (art. IX, par. 8).

In het tijdsverloop tusschen 1846 en 1867 is, naar aanleiding van deze artikelen, tusschen de regeeringen der beide landen een uitvoerige en bij lange tusschenpoelen onderbroken gedachtenwisseling gevoerd in verband met den spoorwegaanleg in Zeeland en de daardoor noodig geworden aanwijzing van een kanaalverbinding. België heeft bezwaar gemaakt tegen de destijds door Nederland gevolgde gedraglijn. Het heeft bovendien gevreesd, dat deze kanaalverbinding minder veilig, goed en gemakkelijk zou blijken te zijn dan de onbruikbaar geworden waterwegen, en, bovenal, dat de afdamming een ongunstigen invloed zou hebben op het vaarwater van de Westerschelde. De ervaring heeft echter op beide punten de belanghebbenden gerustgesteld; het kanaal door Zuid-Beveland voldeed aan de technische eischen en het vaarwater op de Westerschelde is beter geworden inplaats van achteruitgegaan. De practijk op de Schelde is verder deze geweest, dat, overeenkomstig het voorschrift, Nederland de zeegaten „behouden” heeft en dat België, telkens wanneer het dit vroeg, van Nederland toestemming verkregen heeft om de vaarwaters van de Schelde te verbeteren, hetzij door baggeren, hetzij door uitbreiding van de betonning, bebakening en verlichting. Ook de kosten van onderhoud, die van deze uitbreiding het gevolg waren, worden door België gedragen.

Het verdrag van 1839 bepaalt verder de instelling van een gemengde commissie, die zowel op het loodswezen op de Schelde als op de betonning en het onderhoud der zeegaten een gemeenschappelijk toezicht houden zal (art. IX, par. 2 begin). Deze commissie van toezicht bestaat nog heden ten dage. Haar werkwijze is bij verschillende reglementen vastgesteld.

Art. IX, par. 2, houdt ook in, dat de beloodsing van uit volle zee naar België en omgekeerd geschieden mag door Nederlandsche of door Belgische loodsen, ter keuze van het te beloodsen schip.

Daarnaast legt deze paragraaf vast, dat er op de Schelde gematigde loodsgelden geheven zullen worden, voor alle natiën gelijk. Zoolang hiervoor niet in gemeen overleg een tarief is vastgesteld, zullen geen hoogere loodsgelden geheven kunnen worden, dan die, bij het tarief van 1829, voor de monden van de Maas, van de volle zee tot aan Hellevoet, en van Hellevoet tot aan Rotterdam zijn vastgesteld, naar evenredigheid van de afstanden.

Overeenkomstig deze bepaling werden eerst in 1843, later in 1863, tarieven vastgesteld, waarbij de loodsgelden uit zee naar Vlissingen, resp. Hellevoet, gelijk waren, terwijl het loodsgeld van Vlissingen naar Antwerpen in bedrag hooger, maar naar evenredigheid van den afstand niet hooger, was dan dat van Hellevoet naar Rotterdam. Deze toestand is blijven voortbestaan, hoewel tegenwoordig de koersdaling van den frank de verhouding heel anders gemaakt heeft, daar bij het tarief de frank nog steeds wordt aangenomen op f 0.47½.

Art. XII van het verdrag van 1839 stelt vast, dat, onder zekere voorwaarden, Nederland goed zal vinden, dat een weg zal worden aangelegd of een kanaal worden gegraven, door het „Hollandsche kanton Sittard” van België naar de Nederlandsch-Duitsche grens. Deze bepaling is later (1873) in dier voege uitgewerkt, dat België door Limburg een spoorwegverbinding gekregen heeft (Antwerpen-Gladbach); uitdrukkelijk is vastgelegd, dat hiermede aan de bepaling van artikel XII is voldaan.

Wat bepaalt nu het nieuwe verdrag?

Als een hoofdbeginsel, dat de Westerschelde met haar toegangen van uit volle zee, alsmede de Schelde beneden de boveninrichtingen van Antwerpen, wat de bevaarbaarheid betreft, te allen tijde moeten beantwoorden aan de eischen, welke zoowel door den vooruitgang van den scheepsbouw als door de toenemende behoeften van de scheepvaart worden gesteld (art. IV, par. 2).

Vervolgens, dat ieder der beide staten de kosten van onderhoud en bediening dragen zal op zijn gedeelte van den waterweg, wat de betonning, bebakening en verlichting betreffend, een aan het verdrag gehechte lijst, wat de bevaarbaarheid betreft overeenkomstig een aangehechte kaart (deze lijst en kaart ontbreken bij het wetsontwerp). Over de kosten

van verbetering van den waterweg boven hetgeen op de kaart aangegeven is, zullen partijen zich verstaan (art. IV, par. 8).

De kanalen door Walcheren en Zuid-Beveland zal Nederland onderhouden; indien België verbeteringen wenschte zullen deze worden aangebracht; over de kosten in dat laatste geval zullen partijen zich verstaan (art. IV, par. 12).

In plaats van de commissie van toezicht van 1839, wordt een commissie van beheer in het leven geroepen (art. IV, par. 3).

Deze commissie, evenals die van 1839 een gemengde, zal omtrent alles, wat de scheepvaart betreft, besluiten kunnen nemen (art. IV, par. 4). Deze besluiten behoeven de goedkeuring van de beide Regeeringen. Kan de commissie niet tot een besluit komen, dan wordt de aangelegenheid naar de Regeeringen verwezen. Komen de Regeeringen niet tot overeenstemming, dan volgt verwijzing naar een scheidsrechterlijke commissie, waarvan de voorzitter, indien niet door partijen zelf benoemd, zal worden aangewezen door den Koning van Denemarken of den Koning van Spanje. In spoedgevallen treedt een permanent Scheidsgerecht op, waarvan de voorzitter in laatste instantie ook weder door één dezer twee vorsten wordt benoemd (art. IV, par. 5 en 6).

Omtrent het loodswezen bepaalt art. IV, par. 9, — in het kort gezegd — dat de beloodsing naar Antwerpen door de Wielingen geschiedt door de Belgen, door de Deurloo of het Oostgat door de Nederlanders, terwijl stroomaf het schip tusschen Belgen of Nederlanders de keuze heeft. Verder wordt vastgesteld, dat de loodsgelden naar Antwerpen niet hooger mogen zijn dan die naar Rotterdam.

Volgens art. IV, par. 1, zal de vaart op de Schelde voortdurend vrij zijn; aanhouding van schepen op de „doorvaart” zal noch aan rechterlijke, noch aan administratieve autoriteiten geoorloofd zijn.

Nederland stemt toe in den aanleg van een kanaal Antwerpen-Moerdijk. Over de kosten van aanleg en onderhoud zullen partijen zich nader verstaan (art. VI, par. 1, par. 3 e.v.).

Nederland stemt toe in den aanleg van een kanaal Antwerpen-Ruhrort over Venlo. Over de kosten dezelfde regeling (art. VI, par. 2 e.v.).

Art. VII noemt verschillende kanaalverbindingen, deels op Belgisch gebied, deels in de Nederlandsche provincie Limburg gelegen, aan de totstandkoming of verbetering waarvan de beide landen hun medewerking zullen verleenen. Deze kanalen zullen wij hieronder nader aanduiden.

Voor het kanaal Gent-Terneuzen gelden soortgelijke bepalingen als ten opzichte van de Schelde (art. IV, par. 13). Alleen is hier bij voorbaat vastgesteld, dat de kosten der verbeteringswerken voor 1/6 ten laste van Nederland komen, voor 5/6 ten laste van België.

Beschouwen wij de betekenis voor Nederland van deze verschillende maatregelen.

Het hoofdbeginsel van art. IV par. 2, dat de Schelde altijd zal moeten beantwoorden aan de toenemende eischen door de ontwikkeling van scheepsbouw en van scheepvaart gesteld, ontmoet hoogst ernstige bezwaren, als men het vraagstuk uit Nederlandsch oogpunt beziet. Bezwaren, die voortkomen uit den aard van het land en het water, die in het geding zijn. Er wordt van waterstaatkundige zijde op gewezen, dat de Westerschelde een grillige zeeboezem is niet alleen, maar dat de toekomst van dit water zich ongunstig laat aanzien; de natuurkrachten, zoo wordt gezegd, zullen het meer en meer doen verzanden. Het spreekt vanzelf, dat het hier gaat om perioden van uiterst langen duur. Maar het verdrag, dat onze medewerking vraagt om de beschikbaarheid der Schelde steeds op de hoogte te houden van haar tijd, is niet eenzijdig opzeggbaar, noch begrensd door een termijn. Daarbij worden de kosten om het vaarwater in zijn tegenwoordigen staat te houden ten laste van Nederland gebracht en alleen de kosten van verbetering daarboven ten laste van België en Nederland beide. Ten aanzien van die verbeteringen mag men dus veronderstellen, dat, indien het belang van de verbetering niet meer zou opwegen tegen de buitengewoon hoge kosten, België zelf van de uitvoering der maatregelen zou afzien. Daarbij bedenke men echter wel, dat het Belgisch belang hier zoo groot is, dat het Nederlandsche aandeel in de kosten van verbetering op deze wijze toch al belangrijk hooger zou kunnen ophoopen, dan men zich nu vermag voor te stellen. Maar vooral houde men in het oog, dat ook het op peil houden van de Westerschelde in den loop der jaren duurder worden zal. België zal ons op dit punt zonder eenige reserve eischen kunnen stellen, en onze verplichting zal onbegrensd in tijdsduur zijn. Houdt deze overweging een ernstige waarschuwing in tegen het aanvaarden van een zoo algemeene, en onbeperkte, verplichting, er is een tweede argument, eveneens van waterstaatkundigen aard, dat hetzelfde doet. Er is alleen gedacht aan de belangen van de Scheldevaart en niet aan die van het grondgebied aan weerszijden der Westerschelde. De eerste nu zijn overwegend Belgisch, de tweede uitsluitend

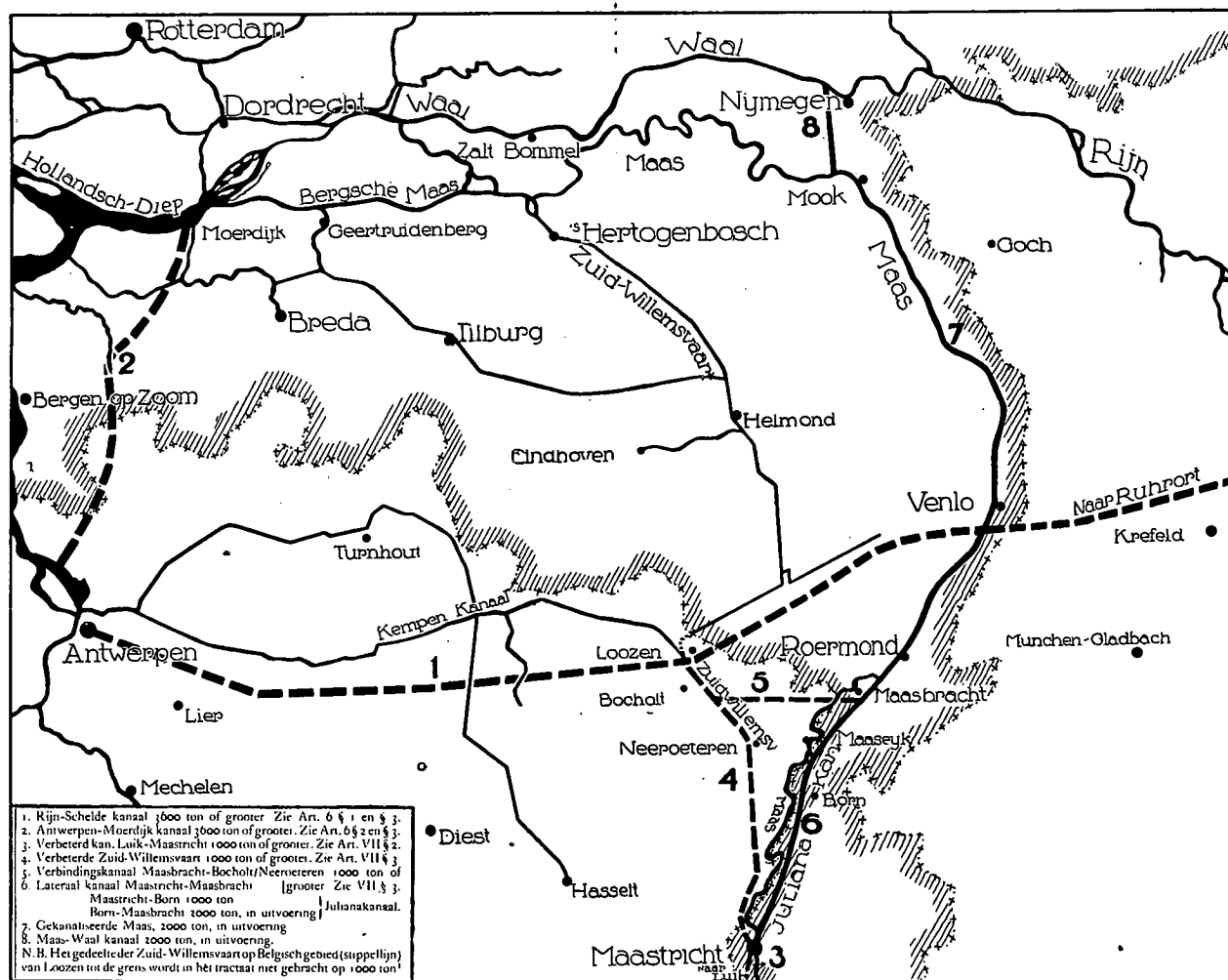
Nederlandsch. Het kan voor de Scheldevaart wenschelijk zijn maatregelen te nemen, die voor het aangrenzende polderland zeer nadeelig zijn. In zulk een geval kan België vorderen, dat de belangen van het land ten bate van die der Scheldevaart opgeofferd worden. Om deze redenen mag een bepaling van zoo algemeene strekking als die van art. IV, par. 2, nooit worden aanvaard. Zulk een verbintenis zou evenmin ooit door Nederland kunnen worden aangegaan voor den Nieuwen Waterweg of voor welken anderen waterweg ook.

De kosten van onderhoud en bediening, zegt par. 8, zal ieder der beide staten dragen op zijn gedeelte van den waterweg. Door deze bepaling neemt Nederland, zonder dat het er nut van eenige betekenis van zal hebben, belangrijk meer voor zijn rekening dan onder de oude regeling, ook reeds, indien de onderhoudskosten niet zouden toenemen. Bijzondere aandacht moeten wij hier vragen voor het feit, dat volgens de aangehaalde paragraaf en de daarvan in de „Toelichtende Memorie” gegeven uitlegging, de verplichting van Nederland wordt bepaald naar een kaart, die, zooals reeds gezegd, bij het wetsontwerp niet is overgelegd. Men begrijpt welk een belangrijke omissie deze niet-overlegging beteekent, want men gevoelt van meet af aan, welk een gewichtig element deze kaart vormt in de door Nederland op zich te nemen verplichting. Van wanneer dateert de kaart? Hoe en door wien is zij samengesteld? Kan de niet-overgelegde kaart nog verrassingen geven, waardoor Nederland zelfs nog meer op zich zou nemen dan handhaving van den toestand van 1925? Over het verdrag zou de Nederlandsche volksvertegenwoordiging niet kunnen beslissen zonder over dit fundamentele punt nauwgezet te zijn voorgelicht, en na die voorlichting zal er alle reden zijn de financieele gevolgen van de hier bedoelde bepaling nauwkeurig te overwegen.

Omtrent de kosten, die gemaakt zouden worden boven die voor handhaving van den toestand, dien de kaart aangeeft, zullen, volgens alinea 3 van par. 8, partijen „zich verstaan”. Hier treffen wij één van de vele gevallen aan, waarin onder deze bewoordingen de kostenkwestie is opengelaten en hier ligt reeds eenmaal het punt van wrijving, waarop wij in den aanvang van ons adres hebben gedeut. Indien Nederland de bedoeling heeft om in deze gevallen, als het een Belgisch belang betreft, een behoorlijk aandeel te betalen, brengen deze ten bate van België genomen maatregelen Nederland op belangrijke lasten; heeft Nederland — wat verondersteld kan worden — de bedoeling in die gevallen niets of bijna niets te betalen, dan ware het niet te verwonderen, indien in later jaren België zich er op beriep, dat een overeenkomst om zich over zekere kosten te zullen verstaan de meest belanghebbende partij niet doet verwachten, dat de andere partij niets of bijna niets betalen zal. Een betere precieering is hier van noode, wil niet het verdrag wrijving te weeg brengen in plaats van vermijden.

Het zal de vraag zijn of de verandering van werkwijze der commissie (nieuw verdrag art. IV), wat de snelheid van beslissing betreft, verbetering kan brengen. Indien België op dit punt goede verwachting heeft, ware er alle reden daartoe mede te werken. Een waarschuwing moeten wij echter doen hooren ten aanzien van de scheidsrechterlijke beslissingen. Een eindbeslissing, die, in waterstaatkundig opzicht, van zooveel betekenis zijn kan voor Nederlandsch grondgebied, kan, naar onze meening, niet veilig worden toevertrouwd aan een buitenlandsch deskundige, daar deze immers met deze typisch-Nederlandsche vraagstukken volstrekt niet voldoende vertrouwd kan zijn. De ervaring door Nederland opgedaan bij het afdammen van het Krekerak en het Sloe bewijst dit.

Nederland aanvaardt een nieuwe regeling omtrent het loodswezen. Het is redelijk, dat de oneconomische concurrentie tusschen de beide loodsdiensten voor binnenvarende schepen vermeden wordt. Wij vragen echter aandacht voor de ons inziens geheel onredelijke bevoordeeling van België ter zake van het bedrag der loodsgelden. Het verdrag laat de bepaling vallen, volgens welke de loodsgelden *in verhouding* niet hooger mogen zijn dan die naar Rotterdam, en dit doende volgt het het voetspoor van de regeling van 1863, waarbij deze woorden eveneens vervallen waren, maar, terwijl duidelijk blijkt, dat die regeling niet bedoelde het voetspoor van het tractaat van 1839 te verlaten, en de na de regeling van 1863 vastgestelde tarieven dan ook steeds het oude regime handhaafden, wil het verdrag van 1925 inderdaad gelijkstelling (*tenhoogste* gelijkstelling) met Rotterdam. Laat op historische gronden het verdragsartikel zelf eenigen twijfel, de door de beide Ministers van Buitenlandsche Zaken onderteekende „Toelichtende Memorie” doet dit niet: de betrokken zinsnede luidt: „Deze gelden zullen voor de reis vanuit volle zee tot Antwerpen en omgekeerd, behoudens nadere overeenkomst tusschen de beide Regeeringen, niet meer mogen bedragen dan die, welke geheven worden voor de reis vanuit volle zee tot Rotterdam, en omgekeerd. Maar zij zullen lager kunnen

zijn, indien daartoe door de commissie of de scheidsrechters wordt besloten¹⁾. De afwezigheid van het beginsel der reciprociteit spreekt hier wel sterk en het valt op, dat deze aangelegenheid wel besproken wordt in de door de beide ministers geteekende memorie, en in de door den Nederlandschen minister alleen ondertekende memorie geheel wordt voorbijgegaan. Waarom?

Dat Nederland op de Westerschelde geen beslag op schepen zal mogen leggen, zelfs niet op Nederlandsche, wordt als een groot bezwaar gevoeld. Het behouden van deze bevoegdheid lijkt onze Kamer ook zeer wel vereenigbaar met het streven om de vaart naar en van Antwerpen zoo weinig mogelijk te belemmeren. De belemmering, die hierdoor zal ontstaan, is zeer gering en wordt ook op andere rivieren nergens gevreesd. Wij komen intusschen op het verval van dit recht van aanhouding in ander verband terug.

Naast deze veranderingen in het Schelde-regime stemt Nederland toe in het graven van verschillende kanalen over Nederlandsch gebied.¹⁾ Twee van deze kanalen beoogen de waterverbinding van Antwerpen naar den Rijn te verbeteren de andere dienen het verkeer met het oostelijk gedeelte van België en de Nederlandsche provincie Limburg. Antwerpen zal verbonden worden met het Hollandsch Diep bij Moerdijk. Antwerpen zal, over Bocholt—Venlo, verbonden worden met den Rijn bij Ruhrort. Het Kanaal van Luik naar Maastricht, en evenzoo de Zuid-Willemsvaart van Maastricht tot iets bezuiden de Nederlandsche grens in Noord-Brabant, zal geschikt gemaakt worden voor schepen van 1.000 tons.

Het nadeel, dat voor Nederland uit deze kanalen voortvloeit, kan niet spoedig worden overschat.

Het kanaal van Antwerpen naar Moerdijk, in het havenbassin van Antwerpen een aanvang nemende, waardoor de Antwerpse Scheldesluizen vermeden worden, en in rechte lijn doorlopende naar het Hollandsch Diep, zal voor de Antwerpse Rijnvaart een groote bespoediging beteekenen, tegenover den weg over Hansweert. Het kanaal zal groot genoeg zijn om te allen tijde over de geheele lengte drie Rijn-schepen van de grootste tonnenmaat of sleeptreinen langs elkaar te laten varen. Het zal aldus worden onderhouden en

¹⁾ De als bijlage aan dit adres toegevoegde kaart biedt een overzicht van de kanalen, wier aanleg in het verdrag is voorzien.

bediend, dat een gemakkelijke en snelle scheepvaart mogelijk is (art. VI, par. 3). Ook wat gemakken betreft zal dit kanaal dus voordeel bieden boven de route over het kanaal van Hansweert en de Oosterschelde. Het laat geen twijfel of deze nieuwe waterweg zal aan de Antwerpse Rijnvaart belangrijk voordeel, aan de Nederlandsche belangrijk nadeel brengen. Al behoudt Rotterdam ten opzichte van den Rijn een gunstiger ligging, ook na totstandkoming van het kanaal Antwerpen—Moerdijk, het voordeel, dat Rotterdam door die ligging boven het centraler gelegen Antwerpen met zijn kortere spoorwegverbinding en waardevol achterland heeft, wordt door het kanaal Antwerpen—Moerdijk grootendeels te niet gedaan. De kunstmatige verkorting en verbetering van de aansluiting aan het Rijnverkeer zal ten nadeele van Rotterdam en niet minder ook van Amsterdam geschieden. Wat België door dezen maatregel wint zal Nederland verliezen. Het verlies voor Nederland zal zelfs grooter zijn dan de winst voor België, omdat België zijn vooruitgang eerst nog betalen moet met de kosten van het te graven kanaal.

Beteekent het kanaal Antwerpen—Moerdijk een belangrijk nadeel voor de Nederlandsche havens, dit zelfde geldt zeker niet minder voor het kanaal van Antwerpen naar de Ruhr. Een kanaal in vrijwel rechte lijn van het Ruhrgebied naar Antwerpen beteekent zelfs een belangrijke bekorting tegenover het traject Ruhrort—Rotterdam of Ruhrort—Amsterdam. Ook dit kanaal zal, volgens het verdrag, aan alle moderne eischen voldoen. En alles wat over het kanaal Antwerpen—Moerdijk gezegd is, geldt in nog sterker mate voor deze verbinding. België heeft zelf zijn voordeel bij dit kanaal zoozeer gevoeld, dat het zich in het vredesverdrag van Versailles de medewerking van Duitschland bij voorbaat bedongen heeft.

Het ontwerp van deze twee kanalen is daarom zoo ernstig, omdat daarmee Nederland wordt aangetast in een van zijn belangrijkste bestaansmiddelen. Eén van de economische functies, die Nederland te vervullen heeft, is de doorvoer tusschen de zee en het achterland. Zijn geografische ligging leidt daartoe. Met zijn natuurlijke krachten moet Nederland, als elk ander land, woekeren. Is het nu verantwoord een verdrag aan te gaan, waardoor juist op dit punt Nederland zoo veel van zijn natuurlijke voordeelen, en daardoor van zijn levenskracht, prijs geeft?

Volledigheidshalve stippen wij nog aan, dat ook bij uit-

voering van deze twee kanaalplannen Nederland de verplichting houdt het kanaal Hansweert—Wemeldinge en het kanaal door Walcheren te onderhouden, en, op aanvraag van België toe te stemmen in de verbetering daarvan.

Het kanalenstelsel van het verdrag bepaalt zich niet tot de twee Rijnkanalen. Besloten wordt het kanaal Luik-Maastricht en de Zuid-Willemsvaart van Maastricht tot Bocholt geschikt te maken voor schepen van 1000 tons. Voor zoover betreft het traject Luik-Maastricht is die verbetering ons welkom, in zoover zij ons de mogelijkheid opent een aandeel op te vangen van het watertransport uit het gebied van Luik. Reeds in vroeger jaren zijn met de Belgische regering onderhandelingen gevoerd over de Maaskanalisation, om op die wijze een verkeer te water Luik-Dordrecht tot stand te brengen, een verkeer, dat, evenals het geheele vervoer over den Rijn, zich van Dordrecht uit zou hebben verdeeld tusschen Antwerpen en Rotterdam. De onderhandelingen hebben destijds niet tot een resultaat geleid en Nederland heeft toen besloten op Nederlandsch gebied het Julianakanaal te graven, waardoor de kanalisatie van de Maas langs de Nederlandsch-Belgische grens onnoodig werd. Het lag voor de hand te verwachten, dat vroeg of laat van Belgische zijde ten behoeve van Luik toch aansluiting in Maastricht zou worden gezocht, omdat langs dien weg althans een waterweg Luik-Antwerpen geschapen zou worden, al liep die dan ook over Nederlandsch gebied. Voor de verbetering van het Luiksche kanaal op Nederlandsch gebied kan Nederland in zijn eigen belang dus ook op het oogmerk medewerken, maar het betreft hier even goed een Belgisch als een Nederlandsch belang.

Anders staat het met het voorschrift van het verdrag, dat het gedeelte Maastricht-Bocholt van de Zuid-Willemsvaart moet worden ingericht voor schepen van 1.000 tons. Een verbetering der verbinding van Maastricht langs de Zuid-Willemsvaart met noordelijk Nederland beteekent dit voorschrift niet, want de verbetering loopt slechts tot Bocholt even bezuiden de Nederlandsche grens en omtrent het op Belgisch gebied nog overschietende stukje Bocholt-Loozen wordt alleen bepaald, dat Nederland dit, op zijn kosten, op nader aangeduide wijze geschikt zal mogen maken voor den afvoer van water (art. VII, par. 3). De verruiming der Zuid-Willemsvaart is juist voorgeschreven tot Bocholt, omdat op die plaats de van Maastricht komende scheepvaart een even goede kanaalverbinding met Antwerpen zal vinden. Ook het Rijn-Schelde kanaal, wanneer dat tot stand komt, zal in die buurt met de Zuid-Willemsvaart in verbinding staan. Groot nadeel zal die gedeeltelijke verbetering der Zuid-Willemsvaart ons land berokkenen. Het eenige gevolg ten aanzien van Nederland zal daarin gelegen zijn, dat over het verbeterde kanaalgedeelte tot Bocholt en daarna Westwaarts het verkeer uit Luik, maar ook uit Nederlandsch Limburg, naar Antwerpen wordt geleid. Het verdient bij dit alles nog de bijzondere aandacht, dat Nederland niet alleen tot de kanaalverbindingen met Antwerpen medewerkt door de verbetering der Zuid-Willemsvaart op Nederlandsch gebied (Maastricht-Smeermaas), maar dat het graven van een verbindingskanaal voor schepen van 1.000 tons van Maasbracht naar de Zuid-Willemsvaart (een punt tusschen Neeroeteren en Bocholt) door Nederland wordt goedgevonden niet alleen, maar zelfs aanvaard wordt als een door België geboden tegenprestatie: België stemt in dezen aanleg toe en Nederland zal de kosten betalen. Ook door deze verbinding wordt het verkeer der Limburgsche waterwegen naar Antwerpen geleid. Een doorgaande verbinding langs de Zuid-Willemsvaart van Zuid-Limburg naar het Noorden zal uitvoering dezer plannen niet brengen, omdat immers verbetering voor de scheepvaart van het gedeelte Bocholt-Loozen uitblijft. Een verbinding zal weliswaar ontstaan langs den weg Maastricht-Bocholt-Maasbracht, doch aan Nederland zal zij slechts nadeel brengen, omdat zij niet anders zal doen, dan het verkeer uit Luik en Zuid-Limburg naar Antwerpen leiden. Bovendien wordt de verbinding met het Noorden reeds tot stand gebracht door het Julianakanaal langs den Nederlandschen oever van de Maas, aan welks aanleg reeds een begin van uitvoering is gegeven. Of zou dit kanaal misschien moeten worden prijsgegeven met de kosten, die daaraan reeds zijn besteed, met het voordeel van den loop over Nederlandsch grondgebied, met het groote voordeel, dat het kanaal bieden zal aan de mijnstreek en geheel Zuid-Limburg? Immers neen! En dan heeft de verbetering van het aangegeven gedeelte der Zuid-Willemsvaart evenmin eenig belang voor Nederland als het graven van het verbindingskanaal van de Zuid-Willemsvaart naar Maasbracht. Het eenige gevolg zal zijn, dat het verkeer van Luik en Zuid-Limburg zal worden geleid naar Antwerpen en dat dit geheel verloren zal blijven voor de Nederlandsche havens, die langs de Limburgsche waterwegen daarvan anders een gedeelte hadden kunnen verkrijgen in loyale concurrentie met Antwerpen, dat evenals nu van de Rijnvaart zijn deel daarvan via Dordrecht tot zich

zou trekken. Nederland mag zich wel tweemaal bedenken vóór het er toe overgaat aan de uitvoering van deze voorstellen medewerking te verlenen. De totstandkoming van deze kanalen ware lijnrecht in strijd met de bedoeling, die bij het plan van het Julianakanaal heeft voorgezeten en het doet vreemd aan, deze verwijzing van onze provincie Limburg naar Antwerpen aangehaald te zien als een voordeel, dat Nederland zich heeft „bedongen”. Wel mogen de Nederlandsche regering en volksvertegenwoordiging in deze overwegingen een aansporing gevoelen om met grooter spoed en doortastendheid dan in den laatsten tijd betracht is voortgang te maken met de voltooiing van de waterverbinding tusschen Zuid-Limburg en het noordelijk deel van Nederland, waartoe besloten is en die al voor een belangrijk deel ten koste van vele millioenen is uitgevoerd.

De overweging, dat, bij nader inzien, de maatregelen, waarin België „toestemt”, meer voordeel aan België dan aan Nederland zullen geven, kan Nederland er toe brengen van de door België aangeboden gelegenheid geen gebruik te maken. Dat zou intusschen allereerst de onredelijkheid van het verdrag wel sterk doen uitkomen en anderzijds is het de vraag of daardoor ook niet opnieuw wrijving zou kunnen ontstaan, indien blijken mocht, dat, eveneens bij nader inzien, België zelf op deze verbindingen met Nederlandsch geld te bouwen, prijs stelt.

Op één punt dienen wij in dit verband nog de aandacht te vestigen, op de argumentatie namelijk, die wel gehoord wordt, als zou de aanleg van deze kanalen voor België veel te kostbaar zijn en er daarom met de uitvoering daarvan nauwelijks te rekenen zou vallen. Deze argumentatie mag niet worden gevoerd. Ten eerste is het volstrekt niet onmogelijk, dat België tot een dergelijke uitgaaf, die niet uit de gewone middelen bestreden behoeft te worden en over zeer langen tijd kan worden verdeeld, besluiten zal, te minder omdat het vredesverdrag van Versailles daarin de helpende hand biedt. En in ieder geval betreft het hier een maatregel, die zoozeer in de verre toekomst werkt, dat geldelijke bezwaren van het oogmerk daarbij nooit beslissend zijn.

Het is uit het bovenstaande duidelijk, dat het verdrag voor Nederland geen enkel economisch voordeel van eenige beteekenis biedt. Eenige plaatselijke belangen worden natuurlijk door iederen kanaalaanleg gediend. Maar als men het economisch leven van Nederland als geheel beschouwt, kan het oordeel over de economische werking van het verdrag niet twijfelachtig zijn.

Het komt uit de Memorie van Toelichting duidelijk naar voren, dat de Regeering het onereuze van het kanaalplan niet, of althans niet voldoende sterk, heeft aangevoeld.

Aangaande het kanaal Antwerpen-Moerdijk zegt de Memorie van Toelichting alleen, dat de Regeering gemeend heeft zich niet tegen dezen wensch te moeten verzetten. Er wordt daaraan toegevoegd, dat het de vraag blijft of een kanaal Antwerpen-Moerdijk boven het bestaande kanaal voor België de voorkeur zal verdienen. Ook het kanaal over Venlo wordt niet als een offer van beteekenis voorgedragen. Ook daarvoor leze men de Memorie van Toelichting.

Daarnaast is gebleken — wij zeiden het reeds — dat de Regeering gemeend heeft hier en daar een compensatie te vinden, hoezeer dan ook, naar onze meening, ten onrechte.

Ten aanzien van het Schelderegim motiveert de Regeering haar tegemoetkomendheid allereerst met een verwijzing naar de noodzakelijkheid, waarin zij zich bevond, om de hoogheidsrechten met nadruk te doen gelden. Wij willen niet twisten over de vraag in hoeverre voor de bevestiging dier hoogheidsrechten inderdaad een prijs behoefde te worden betaald; wij verzetten ons niet tegen een verhooging van geldelijke lasten, indien de regeering deze wenschelijk heeft geacht en indien niet uit anderen hoofde tegen den inhoud der dezerzijds gedane toezeggingen bezwaren bestaan. Maar wel vragen wij ons af of in het verdrag die handhaving der hoogheidsrechten wel consequent is doorgevoerd. Wij vragen ons af of niet de aanleg van kanalen in Nederland, in het belang van een ander land, en op kosten van dat andere land, geschied, evenzeer of even weinig de kwestie der soevereiniteit naar voren roept als het onderhoud van de onbetwist door Nederlandsch gebied stroomende Westerschelde. Wij wijzen er op, dat de regeling van het loodswezen en de invloed der gemengde commissie op het grondgebied van Nederland ons ten aanzien van de handhaving der soevereine rechten verontrusten. Maar vooral treft ons het algeheel opgeven van de bevoegdheid om in te grijpen van rechterlijke of administratieve autoriteiten tijdens de doorvaart op de Schelde. Indien ter verklaring van materiele offers een beroep gedaan wordt op handhaving van hoogheidsrechten, lijkt ons het prijsgeven van een zoo elementaire vorm van uitoefening dier rechten, als in art. IV, par. 1 is geschied, een onverdedigbare inconsequentie.

Het is onze Kamer intusschen duidelijk, dat, hoezeer de in de Memorie van Toelichting aangevoerde argumenten van handhaving der hoogheidsrechten en van economische tegenprestaties in hun waarde latende, de Nederlandsche regeering vóór alles bezielde is geweest door het verlangen naar een goede verstandhouding met België, een verstandhouding, die, in weerwil van de toenadering, die er òók uit voortgevloeid is, onvermijdelijk eenigermate getroffen is geworden door de gebeurtenissen na Augustus 1914. Deze houding waardeeren wij ten volle. En wij bepalen ons niet alleen tot de gevolgen van de oorlogsperiode. Ook wij stellen het op prijs, om als Nederland tegenover België, als Rotterdam tegenover Antwerpen, als goede burenen te leven, en wij weten zeer wel, dat een groot verschil in voorspoed, zoo onder volken als onder menschen een goede verhouding meermalen in gevaar brengt. Zien wij al om deze laatste reden in Antwerpen liever voorspoed dan tegenspoed, ook als zuivere concurrenten in den wedloop weten wij in Antwerpen het verworven succes te waardeeren, al winnen wij graag den strijd. Maar een goede verhouding is alleen dan mogelijk, wanneer deze berust op redelijke gronden. Kunstmatige bevoordeelingen, als het jongste verdrag inhoudt, zullen zich altijd wreken. Het is begrijpelijk, en noch aan onze Regeering, noch aan het Belgische volk te verwijten, dat dadelijk na den oorlog de redelijkheid in de beoordeeling van deze vraagstukken ontbrak. Alles, wat in die dagen ter zake van het toen bijna perfect geworden Nederlandsch-Belgische verdrag is geschreven, maakt dit duidelijk. Het is gelukkig, dat dit verdrag destijds is afgesprongen, want het had de Nederlandsch-Belgische verhouding blijvend kwaad gedaan. Om die reden ware het ook beter geweest nu niet op het oude spoor door te gaan, maar, de wenschelijkheid van de goede verstandhouding vooropstellende, het vraagstuk geheel opnieuw te beschouwen. De Nederlandsch-Belgische verstandhouding kan niet zoodanig geschonden zijn, dat niet in gemeen overleg een redelijke regeling tot stand te brengen ware. Misschien is het daartoe intusschen ook nu nog te vroeg, en doet men beter zich thans nog te bepalen tot verbeteringen van zuiver technischen of zuiver administratieve aard, wanneer daaraan de behoefte bestaat. Nederland voelt zich thans benadeeld door de lagere kosten in Antwerpen, voorzover deze het gevolg zijn van den depreciërenden frank. Nederland voelt de protectie, die België op commercieel gebied geniet van zijn bondgenooten in den oorlog. België voelt daartegenover het nadeel van de daling der valuta ten opzichte van kapitaal-uitgaven, waardoor het inhalen van den achterstand in de outillage van de Belgische havens tegenover de Nederlandsche bemoeijkt wordt. Het voelt — wij spreken over deze gevoelens van België natuurlijk alleen veronderstellenderwijs — hetgeen elk ander land, dat na een harden strijd overwonnen heeft, en toch armer geworden is, gevoelen moet tegenover een land, dat buiten den oorlog is gebleven. Om deze redenen is wellicht het oogenblik om „sine ira et studio” vraagstukken als in het jongste verdrag gesteld zijn, onder de oogen te zien, nog niet aangebroken. Maar zeker moet Nederland niet op dit oogenblik tot een verdrag besluiten, dat zijn levenskrachten zoozeer treft. Daarin ligt het gevaar en blijft het gevaar liggen van zulk een tractaat, ook voor de onderlinge verstandhouding. Elk land en elke haven, heeft nu eenmaal zijn natuurlijke voor- en nadeelen. De concurrentie moet worden aangegaan met die voor- en nadeelen wederzijds in handen. Indien op dien grondslag gezorgd wordt, dat de concurrentie loyaal zij en de samenwerking zoo vlot mogelijk, zal de verhouding goed kunnen worden en blijven. Antwerpen heeft het voordeel, dat het verder het land in ligt, Rotterdam, dat het verschil in getij er geringer is. Aan dergelijke factoren valt niets te veranderen. Het is natuurlijk, dat Antwerpen zal blijven profiteeren van zijn kortere spoorwegverbinding en van zijn belangrijke Belgische achterland. Het is evenzeer natuurlijk, dat Nederland zal blijven profiteeren van zijn gunstige ligging ten opzichte van den Rijn.

Deze beschouwing verzet zich uiteraard niet tegen elke herziening van het tractaat van 1839. Mocht het wenschelijk zijn, nu de internationale positie van België na het vredesverdrag van Versailles veranderd is, de verhouding tusschen ons land en België aan dien nieuwen toestand te laten aanpassen, mocht de loop van stroomend water tusschen Belgisch en Nederlandsch gebied op verschillende plaatsen bezwaren geven, kan de oneconomische concurrentie van Nederlandsche en Belgische loodsen worden voorkomen, kan de behandeling der technische aangelegenheden op de Schelde verbeterd worden, dan zijn dit alle onderwerpen, die onderzocht en zoo noodig geregeld kunnen worden, en daarmede zou wellicht nuttig werk kunnen worden gedaan. Wij achten het niet meer dan natuurlijk, dat de Nederlandsche regeering daarbij ook voor de Belgische belangen een open oog heeft. Wanneer dit echter moet worden vast geklonken aan maatregelen met voor Nederland zoo rampspoedige gevolgen, als hierboven uiteen-

gezet, behoort, naar het ernstig overwogen oordeelen onzer Kamer, zulk een verdrag niet tot stand te komen.

De Scheepvaart-Vereeniging Zuid schrijft:

Ondergeteekenden, vertegenwoordigende de Scheepvaart-Vereeniging Zuid te Rotterdam, hebben de eer naar aanleiding van het voorstel tot bekrachtiging van het tusschen Nederland en België gesloten verdrag, het volgende onder de aandacht van Uw Kamer te brengen:

In kringen van handel en scheepvaart zijn tot dusverre nimmer stemmen opgegaan tegen de loyale beginselen, waarop de Nederlandsche verkeerspolitiek ten aanzien van België in het algemeen en ten aanzien van Antwerpen in het bijzonder waren gegrond.

Tegen verbeteringen van de watertoeegangen naar de Antwerpse havens is dezerzijds nooit eenig bezwaar geuit; voor kunstmatige economische bevoorrechtiging van de Nederlandsche havens is nooit gepleit.

Het komt ons echter voor, dat met het jongste verdrag tusschen Nederland en België zoodanige verstrekkende toezeggingen van Nederlandsche zijde worden gedaan, waartegenover geen enkele contra-prestatie van Belgische zijde staat, dat de op zich zelf zeer toe te juichen poging tot nauwere samenwerking tusschen beide landen, in werkelijkheid te nadeelige gevolgen zal hebben voor onze Nederlandsche havens en voor al die deelen van ons land, welke bij den bloei dier havens belang hebben.

Tegenover de toezeggingen toch door Nederland gedaan inzake de totstandkoming van het Rijn-Scheldekanaal en den toekomstigen vaarweg van Zuid-Limburg naar Antwerpen, welke tot gevolg zullen hebben, dat uit het natuurlijk achterland van Rotterdam meer verkeer over Antwerpen en minder over de Nederlandsche havens zal worden geleid, kunnen wij geen contra-prestatie van Belgische zijde ontdekken. Zelfs dreigt de economische verbinding tusschen Limburg en Holland, welke door de voltooiing van het Maas-Waalkanaal, de Maaskanalisatie en het Julianakanaal een voldongen feit beoefde te worden, door de met onze volle medewerking tot stand te brengen nieuwe kanaalverbindingen en verruiming van bestaande kanalen tusschen Nederland en België, illusoir te worden. Een blik op de kaart waar de geprojecteerde kanalen zijn ingeteekend maakt dit terstond duidelijk. Door laatstgenoemde werken zal tusschen ons Limburg en Antwerpen een blijvend stevig verband worden gelegd, ten nadeele van de Nederlandsche havenplaatsen.

Verreweg het grootste bezwaar hebben wij tegen het geprojecteerde kanaal Antwerpen-Moerdijk. Het behoeft geen betoog, dat Antwerpen door de centrale ligging van deze havenstad een enormen voorsprong heeft op de Nederlandsche havens. Dat Rotterdam zich tegen de Antwerpse concurrentie tot dusver heeft kunnen handhaven, vooral wat massale goederen aangaat, ligt aan het voordeel voor Rotterdam van de betere Rijnverbinding met het achterland. Dit voordeel nu wordt door het verdrag zoo goed als volkomen opgeofferd, ook weder zonder compensatie.

Integendeel, wordt op genoemde kanalen, evenals op de verbindingswateren tusschen de Schelde en het Rijnnet, de kanalen door Walcheren en Zuid-Beveland inbegrepen, de scheepvaart door Nederland vrij verklaard van alle tollens of andere heffingen en wordt haar toegezegd te allen tijde te deelen in alle gemakken en alle voordeelen, die zij zal genieten op het Rijnnet of op de waterwegen die dit net verbinden met de Nederlandsche zeehavens. Bepalingen, welke omgekeerd den Nederlandschen zeehavens de waarborgen geven, dat b.v. het verkeer van uit het Luiksche gebied naar haar havens niet in slechter conditie zal worden gebracht dan het verkeer naar de Belgische zeehavens, treffen wij in het verdrag niet aan.

Wij kunnen niet nalaten er ook aan te herinneren, dat door de nog steeds geldende vrijstellingen van de surtaxes d'entrepot et d'origine Antwerpen een sterke, kunstmatige bevoorrechtiging voor het verkeer met den Bovenrijn ondervindt, welke bevoorrechtiging nog vergroot wordt door het kosteloos slapen op het traject Dordrecht-Antwerpen. De vraag is o.i. gewettigd of de eigen nationale belangen gedoogen een verdrag goed te keuren, waarin vergaande toezeggingen jegens de wederpartij worden gedaan, zoolang de evengenoemde kunstmatige economische bevoorrechtigingen nog hun kracht doen gelden, afgezien dan nog van de vele bezwaren, welke in het algemeen tegen den inhoud van het verdrag bestaan.

Wij wijzen op de waarborgen, welke het verdrag aan België geeft ten aanzien van de loodsgelden op Antwerpen. Deze immers zullen niet hooger (wel lager) mogen zijn dan die op Rotterdam. Waar bij het tractaat van 1839 de loodsgelden op de Schelde niet hooger mochten zijn dan die op de vaart van uit volle zee over den toenmaligen vaarweg naar Rotterdam „naar evenredigheid van de afstanden”, zal thans voor de lange reis naar Antwerpen geen hooger recht mogen worden

geheven dan voor de zooveel kortere naar Rotterdam, zij het dan met de zwakke restrictie van een mogelijkheid van nadere overeenkomst tusschen beide regeeringen.

Alle kosten van lichten, lichtwachterswoningen, salarissen van lichtwachters enz. zullen in den vervolge voor rekening van Nederland komen, zonder dat België daarin medebetaalt.

De bepalingen, betrekking hebbend op het onderhoud van de Wester-Schelde, kunnen gevolgen hebben, welke niet zijn te overzien. De verplichting toch, welke Nederland op zich neemt om de kosten van onderhoud van dien waterweg in zijn tegenwoordigen staat van bevaarbaarheid geheel voor zijn rekening te nemen kan — gelet op de wildheid van den stroom — kosten veroorzaken, belangrijk hooger dan thans kunnen worden geraamd. Deze niet bij benadering te schatten onderhoudskosten, voortaan door Nederland te betalen, zullen uitsluitend het Belgisch scheepvaartverkeer ten goede komen.

Stapt men over deze financieele verplichting voor Nederland heen, dan nog blijft de vraag of een regeling, waarbij Nederland alle kosten van onderhoud ten bate van het Antwerpse scheepvaartverkeer te zijnen laste neemt, niet aanleiding tot tal van moeilijkheden tusschen de beide betrokken staten zal geven. Om de vriendschappelijke verhouding te bevorderen — te recht immers de grondgedachte van het tractaat — moet aan de bestaande regeling waarbij elk land de kosten van onderhoud betaalt, voorzover het die voor zijn eigen scheepvaartverkeer noodig acht, verre de voorkeur worden gegeven.

Niet zonder bedenking is het in het tractaat opgenomen nieuwe beginsel, dat de Wester-Schelde, wat haar bevaarbaarheid betreft, te allen tijde moet beantwoorden aan de eischen, welke zoowel door den vooruitgang van den scheepsbouw als de toenemende behoeften van de scheepvaart worden gesteld. Afgezien van de gevaren, welke hieruit voor het behoud van den waterstaatkundigen toestand van Zeeland voortvloeien, wordt door deze verstrekkende bepaling een precedent geschapen, dat Nederland's positie in andere gevallen zal verzwakken. Wij denken hierbij o.a. aan onze positie als Rijnsoeverstraat

Wij willen niet uitwijden over de visscherij- en andere belangen, die door het verdrag dreigen geschaad te worden, doch willen nogmaals wijzen op de niet onder cijfers te brengen schade, die Nederland, en speciaal Rotterdam, zeer zeker zullen ondervinden.

De Rotterdamsche haven is groot geworden door noeste vlijt van alle belanghebbenden. Eerlijke concurrentie van het buitenland ducht zij niet, om kunstmatige bescherming van Regeeringswege heeft zij nooit gevraagd, doch wij meenen ernstig te moeten waarschuwen tegen het aangaan van een tractaat, waarin kunstmatige benadeeling van de Nederlandsche havens zoo onomwonden naar voren treedt.

Het is daarom, dat wij een beroep doen op Uw Kamer het verdrag, zoo als het thans luidt, niet te bekrachtigen.

ONTVANGEN:

De Rechtspositie van Nederlanders in China — door J. W. H. Ferguson. Dissertatie Rotterdam.

Effecten, hun waarde en prijs, door A. A. H. Besier. Dissertatie Rotterdam.

Tarief van Invoerrechten. Wet van 20 December 1924, Staatsblad No. 568 met vermelding van de daarop betrekking hebbende koninklijke besluiten, zoomede, onder aanduiding van dagteekening en nummer, van de ministerieele resoluties, die tot richtsnoer kunnen strekken voor de toepassing der wet, bewerkt door J. H. A. M. van Bosveld Heinsius, Oud-Ontvanger der invoerrechten en accijnzen te Arnhem. 2de gedeelte. Deventer; A. E. Kluwer.

Het verdrag met België een ramp voor het Vaderland, door J. C. Ramaer, Oud-Inspecteur-Generaal van den Rijkswaterstaat. 's-Gravenhage 1925; Martinus Nijhoff.

Rapport der Commissie over aanneming van Werk en een borgtochten-register in verband met ter zake ingekomen stukken, uitgebracht aan de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht.

Financial Reconstruction of Austria. (Third Year) Thirtieth Report by the Commissioner-General of the League of Nations for Austria. (Sixth Month of the fifth Stage. — Period May 15th to June 15th, 1925) League of Nations; Genève 1925.

Restauration financière de la Hongrie. Treizième rapport du Commissaire Général de la Société des Nations pour la Hongrie, du 1er au 31 mai 1925. Société des Nations, Genève 1925.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN. (In Gulden).

	Juni 1925	Sedert 1 Januari 1925	Overeenkomstige periode 1924
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	2.636.135	10.679.787	9.347.350
Personeele belasting ..	3.097.289	8.859.991	7.594.541
Inkomstenbelasting ..	6.397.736	55.573.430	55.935.528
Dividend- en tantièmebelasting	2.954.353	6.220.825	3.738.438
Vermogensbelasting ..	283.553	5.692.031	5.584.731
<i>Accijnzen.</i>			
Suiker	3.123.060	20.874.010	17.893.816
Wijn	531.009	1.250.640	1.193.259
Gedistilleerd	3.420.137	22.086.079	23.248.247
Zout	149.760	1.040.948	761.771
Bier	1.132.551	5.422.847	2.566.067
Geslacht	801.558	4.636.341	4.565.387
Tabak	1.510.853	8.257.504	7.986.854
Belast. op speelkaarten	3.725	55.434	58.030
Rijwielbelasting	225.702	6.258.882	—
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	12.041.627 ¹⁾	11.630.393 ²⁾	9.253.211
Registratierechten	1.767.234	11.354.705	11.795.124
Successierechten	3.180.513	22.654.995	23.496.460
<i>Invoerrechten.</i>			
<i>Gouden en zilver werken</i>			
Belasting	68.677	501.619	427.747
Essaailoon	47	407	536
<i>Statistiekrecht</i>	362.634	2.056.878	2.004.115
<i>Mijnen</i>	174.109	372.879	363.110
<i>Domeinen</i>	122.980	1.382.658	1.172.778
<i>Staatsloterij</i>	168.616	405.614	408.940
<i>Jacht en visscherij</i>	26.417	31.409	31.639
<i>Loodsgelden</i>	329.899	1.957.167	1.662.574
Totaal-Generaal ..	38.259.048	227.856.404	208.963.163

1) Hieronder begrepen f 397.523 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). 2) Idem f 2.528.407 3) Idem f 1.845.462.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Juni 1925	Sedert 1 Januari 1925	Overeenkomstige periode 1924
Verdedigingsbelast. Ia	85.091	1.706.460	1.642.140
Verdedigingsbelast. Ib	413.183	5.385.646	5.177.231
Verdedigingsbelast. II	1.704.333	14.095.170	15.504.832
<i>Opcenten:</i>			
Grondbelasting	518.026	2.134.656	1.877.021
Personeele belasting ..	604.409	1.788.288	1.512.880
Inkomstenbelasting ..	2.074.815	15.367.135	16.330.741
Vermogensbelasting ..	70.779	1.422.907	1.372.255
Dividend- en tantièmebelasting	974.937	2.052.872	1.233.684
Suiker	624.612	4.174.802	3.578.763
Wijn	106.202	250.128	238.652
Gedist. (binn.- en buitl.)	342.014	2.208.608	2.324.825
Zegelrecht van buitl. eff.	34.900	194.489	159.494
Totaal	7.553.301	50.781.161	50.952.518

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1924.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1920/21	—	—	—	167
1921/22	—	—	—	1.638
1922/23	—	—	2.526.195	10.884
1923/24	92.627	1.039.283	7.931.162	41.013
1924/25	3.541.538	2.496.541	44.950.650	5.635.780
1925/26	7.045.622	5.324.167	165.423	2.549
Totalen ..	10.679.787	8.859.991	55.573.430	5.692.031

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in millioenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. tent. circ. banken ¹⁾	Devezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
14 Juli 1925	1.015,7	56,5	355,2	1.648,4	27,9
7 " 1925	1.065,6	90,7	355,2	1.579,7	15,6
30 Juni 1925	1.061,7	91,9	353,9	1.691,5	46,5
23 " 1925	1.061,6	97,0	346,7	1.336,0	7,1
15 " 1925	1.040,2	75,7	338,6	1.402,5	8,9
6 " 1925	1.015,8	52,2	338,6	1.522,2	4,2
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Schuld aan Renten-bank
14 Juli 1925	200,6	963,9	2.608,8	581,5	759,3	9,8
7 " 1925	201,3	685,7	2.442,6	574,0	661,7	2,1
30 Juni 1925	201,3	639,3	2.474,4	564,4	724,1	2,4
23 " 1925	201,3	1.009,7	2.238,6	802,2	750,9	2,4
15 " 1925	201,2	1.078,8	2.362,9	717,3	776,1	5,6
6 " 1925	201,0	1.090,1	2.488,1	678,5	769,2	9,1
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0	—

¹⁾ Onbelast ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 7 Juli, 30, 23, 15, 6 Juni, 31 Mei, resp. 257,3; 183,9; 533,9; 515,2; 444,5; 313 mill.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in millioenen francs.

Data	Metaal incl. buit. tent. saldi	Beleen. van tegoed in h. buitl.	Beleen. van prom. d. provincien	Binnen-landsche wissels	Beleen. ningen	Voorshot aan den Staat	Circulatie	Rekg.-Crt. Particulieren
16 Juli '25	384	85	480	1.374	254	5.200	7.609	206
9 " '25	385	—	—	1.370	257	—	7.590	212
2 " '25	384	—	—	1.325	306	—	7.562	218
25 Juni '25	383	85	480	1.208	228	5.200	7.403	210
18 " '25	382	85	480	1.210	231	5.200	7.384	234
11 " '25	381	85	480	1.239	290	5.200	7.485	219
17 Juli '24	354	85	480	1.240	415	5.250	7.604	190

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
1 Juli '25	2.758,6	1.517,3	141,3	511,6	249,1
24 Juni '25	2.810,8	1.526,9	148,0	455,4	241,7
17 " '25	2.821,1	1.538,4	146,7	442,0	246,1
10 " '25	2.821,1	1.582,5	144,2	417,1	275,0
3 " '25	2.818,1	1.567,0	139,4	412,3	285,0
27 Mei '25	2.838,0	1.583,7	143,8	414,0	278,4
2 Juli '24	3.120,7	2.159,8	99,0	369,0	52,8

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. ¹⁾	Algem. Dekking-perc. ²⁾
1 Juli '25	353,6	1.653,0	2.252,4	115,7	71,3	74,9
24 Juni '25	324,6	1.634,2	2.210,4	115,6	73,1	77,0
17 " '25	306,4	1.643,0	2.244,6	115,5	72,5	76,3
10 " '25	359,8	1.659,7	2.225,6	115,5	72,5	76,3
3 " '25	354,1	1.674,7	2.222,1	115,5	72,2	75,9
27 Mei '25	349,2	1.670,6	2.201,9	115,5	73,2	77,0
2 Juli '24	435,5	1.874,3	2.074,5	111,4	78,0	81,5

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden. F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in millioenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal Deposito's	Waarvan time deposits.
24 Juni '25	733	13.205	5.505	1.604	18.030	5.188
17 " '25	733	13.201	5.539	1.667	18.167	5.188
10 " '25	733	13.190	5.521	1.619	18.105	5.162
3 " '25	734	13.180	5.503	1.611	18.083	5.153
27 Mei '25	736	13.108	5.485	1.608	17.954	5.169
25 Juni '24	748	12.142	4.827	1.545	16.381	4.414

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 20 Juli 1925.

De invloed van den vacantielijc heeft zich in zooverre op de internationale beurzen gedurende de achter ons liggende week doen gevoelen, dat de omzetten meerendeels vrij gering zijn gebleven. Zelfs is dit het geval geweest voor de markt te Berlijn, waar toch verschillende factoren opgemerkt zijn geworden, welke een stimulans in de ééne of de andere richting hadden kunnen vormen. In de eerste plaats gold dit voor de kwestie der valorisatie, waarin thans een beslissing is gevallen in dien zin, dat het z.g. „nieuwe" bezit slechts voor een percentage van 2½ pCt. aan nieuwe stukken zal ontvangen, terwijl het „oude" bezit op 5 pCt. zal worden gevaloriseerd. De invloed, welke van de wet op de valorisatie is uitgegaan, kon ter beurse niet tot uiting komen, omdat tot nu toe nog geen officieele noteringen van obligaties in papieren Marken — welke notering na het sluiten van de beurs werd gestaakt — zijn opgenomen. Het is echter wel bekend, dat de omzetten, welke niet-officieel tot stand zijn gekomen, slechts tot veel lager prijzen afgesloten konden worden. Voor het overige was de fondsenmarkt niet ongunstig gestemd. O.a. waren kali-aandeelen gevraagd, terwijl tegelijkertijd aandeelen in electriciteitsondernemingen uit de markt werden genomen in verband met een groote order, door de stad Berlijn aan de A.E.G. verstrekt. De opgaande beweging sloeg ook over op aandeelen in chemische fabrieken. Daarentegen waren montaan-aandeelen gedrukt, daar de toestand in de „zware" industrie niet gunstig wordt beoordeeld. Het sluiten van enkele kolonmijnen heeft hierop nog eens den nadruk gelegd.

Te Londen is de aandacht grootendeels geconcentreerd gebleven op de rubberafdeeling, waar wederom zeer aanzienlijke prijsverheffingen opgemerkt konden worden. Tegelijkertijd echter is grotere belangstelling voor petroleum-aandeelen ontstaan. Wat de beleggingsmarkt betreft, deze heeft de vaste stemming, waarvan zij reeds gedurende enkele weken heeft gegeven, kunnen handhaven.

Te Parijs is deze week niet veel opmerkenwaardigs voorgevallen. De stemming is ter beurse veel rustiger geworden, nu het parlement op reces is en voorloopig geen ingrijpende voorstellen op financieel gebied van regeeringszijde zijn te verwachten. De jongste weekstaat van de Banque de France heeft evenmin zeer belangrijke veranderingen te aanschouwen gegeven. Te Parijs is men geneigd hieruit te concluderen te trekken, dat de plaatsing van schatkinspapier en van bons de la défense nationale in den laatsten tijd een iets vlotter verloop heeft, hetgeen dan voornamelijk zijn oorzaak zou kunnen vinden in de mogelijkheid van conversie dezer stukken in obligaties der a.s. waardeverste leening.

Te New York is de markt vrij levendig gebleven, onder den invloed van de ruime geldmarkt. Call money noteerde ongeveer 3½ pCt. en in financieele kringen is men de meening toegedaan, dat voorloopig, althans tot in den herfst, rekening met een ruime geldmarkt kan worden gehouden. Ook de berichten uit de handelswereld zijn bijna alle optimistisch, voor zoover het het tweede halfjaar van 1925 betreft. Onder deze omstandigheden heeft de fondsenmarkt geen aanleiding tot eenige reactie gevonden.

Ten onzent is de levendigheid van den handel over het algemeen wel iets afgenomen. In sommige afdelingen viel zelfs een zekere reactie op te merken, welke echter in geen enkel geval groote afmetingen heeft aangenomen. De beleggingsmarkt is bij voortduring opgevekt gebleven, zoowel voor inheemsche als voor buitenlandsche obligatiesoorten. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld, 1922: 105¹¹/₁₆, 105⁷/₈, 105¹⁹/₁₆; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld, 1917: 98, 98¹/₂, 105¹⁹/₁₆; 7 pCt. Ned.-Indië: 102¹¹/₁₆, 102¹/₂, 102⁷/₈; 5 pCt. Brazilië, 1903, £ 100: 74¹/₂, 73, 74¹/₂; 8 pCt. Sao Paulo, 1921: 100¹/₂, 101.

In onmiddellijke aansluiting aan deze afdeling ter beurse waren ook bankaandeelen sterk gezocht. Het gebrek aan geschikt materiaal voor belegging in obligaties heeft de aandacht reeds vaker op goede aandeelsoorten gevestigd en van deze worden aandeelen in bankinstellingen het eerste uit de markt genomen. Amsterdamsche Bank: 148¹/₂, 153, 153¹/₂; Javascbe Bank: 274¹/₂ (ex div.), 277; Koloniaal Bank: 173¹/₂, 179, 176¹/₂; Ned.-Ind. Handels Bank: 139, 140¹/₂, 141¹/₂; Ned. Handel Mij.: 132¹/₂, 134¹/₂, 135¹/₂; Rotterdam. Bankvereniging: 75¹/₂, 75.

De rubberafdeeling heeft een eenigszins weifelend verloop gehad, zonder dat het hier tot reacties van beteekenis is gekomen. Op het sterk verhoogde peil echter zijn de kooporders veel schaarscher geworden, zoodat eenig aanbod uit winstnemingen veel spoediger in staat is de koersen te druk-

ken. Aan den anderen kant heeft de vaste houding van den rubberprijs te Londen en de stemming, welke daar ter plaatse ook voor rubberaandeelen bestaat, ertoe bijgedragen, dat dit aanbod, uit winstnemingen voortvloeiende, binnen nauwe grenzen is gebleven. Zelfs zijn bepaalde soorten, welke geacht worden van het tegenwoordig niveau voor rubber meer te profiteren dan andere — doordat de voorverkoop van desbetreffende maatschappijen geen grooten omvang hebben aangenomen — tot aanmerkelijk hogere prijzen uit de markt genomen. Amsterdam Rubber: 306¼, 300¾, 302½; Hessa Rubber: 422½, 401, 413½, 406½; Indische Rubber Cy.: 304, 295, 299, 299; Oost Java Rubber Mij.: 312½, 303, 305½, 304; R'dam Tapanoeli: 73½, 67, 65, 60; Serbazjadi: 287, 281¼, 281; Sumatra Caoutchouc: 244 (ex claim), 222½, 238; Tjiboeni Tipongpok: 164, 155¼, 154½.

De *tabaksmarkt* was weliswaar vast, doch zonder een bepaalde richting. Nu de voorjaarsinschrijvingen achter den rug zijn en de weerberichten nog geen nadere bevestiging hebben verkregen, bestaat er geen bijzondere aanleiding tot deelneming in deze rubriek, terwijl, aan den anderen kant, ook geen reden tot realisatie aanwezig wordt geacht. Arendsburg: 445, 442, 442½; Besoeki Tabak: 281, 285, 283; Deli Batavia Mij.: 343, 340½, 346; Deli Mij.: 401, 397¼, 398; Senembah Mij.: 443, 442½, 444.

In betere conditie bevonden zich *petroleumaandeelen*. Hier heeft een veel opgewekter stemming baan kunnen breken, niet alleen voor het hoofdfonds, dat gezocht was in verband met de berichten omtrent prijsverhoogingen van verschillende soorten petroleum in de Vereenigde Staten, doch ook voor aandelen Geconsolideerde Hollandsche Petroleum en Steaua Romana, als gevolg van de mededeeling, dat de uitvoer van stookolie uit Roemenië weder is toegestaan. De vraag voor aandelen Steaua Romana is hoofdzakelijk van Parijs uitgegaan. Dordtsche Petroleum Mij.: 363, 379, 380; Geconsolideerde Holl. Petr. Cy.: 156, 170¼, 169¾; Koninklijke Petroleum Mij.: 390¼, 406, 406¾.

Ook *suikeraandeelen* waren over het algemeen gevraagd. Dit is echter meer tot uiting gekomen voor de minder courante soorten dan voor aandelen Handelsvereniging „Amsterdam”. De iets betere Cubanoteeringen benevens de geringe verhoging van de verkoopprijzen door de V.J.S.P. hebben tot deze houding aanleiding gegeven. Vorstenlanden: 150¾, 156¾, 156½; Handelsverg. Amsterdam: 497¾, 506, 504; Java Cultuur Mij.: 309, 330, 327½; Moorman: 379½, 394¾, 385; Ned. Ind. Suiker Unie: 199½, 217, 217; Poerworedjo: 123¾, 128½, 127½; Tjepper: 600, 605, 608; Tjeveng Lestari: 201¼, 214, 210.

De *scheepvaartafdeeling* heeft weinig aanleiding tot bijzondere opmerkingen gegeven. Als regel was de handel hier uitermate gering, doch de grondtoon is vrij opgewekt gebleven. De betekenis van enkele iets minder ongunstige berichten over de vrachtenmarkt werd wellicht overdreven. Holland Amerika Lijn: 67, 65¼, 65; Java China Japan Lijn: 100¼, 98, 98¾; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 63, 62¾, 64; Ned. Scheepsv. Unie: 148, 150, 139 (ex div.), 141½; Stoomv. Mij. Nederland: 147¼, 149½, 149½.

Aandeelen in *binnenlandsche industriële ondernemingen* hebben voor enkele soorten in het bijzonder de aandacht getrokken. In de eerste plaats wel voor aandelen Jurgens, welke, in verband met de „permission to deal” aan de beurs van Londen, nog steeds in ruime mate gevraagd waren. Vervolgens heeft de belangstelling zich tegen het slot der berichtperiode op aandelen in kunstzijde-ondernemingen geconcentreerd, welke alle weder tot verhoogde prijzen uit de markt werden genomen. Centrale Suiker Mij.: 119, 120, 120¼; Gekroonde Valk: 169, 165; Hollandsche Kunstzijde Industrie: 168, 166, 171¼; Jurgens: 106, 110¾, 115¾, 115¼; Maekubee: 128¾, 129¼, 130¾; Ned. Kunstzijde Fabriek: 406½, 400½, 414½; Philips Gloeilampen Ind.: 456, 445½, 445; R'damsche Droogdok Mij.: 170, 175, 173¼, 171.

De *mijnafdeeling* heeft een wisselend verloop gehad. Over het algemeen echter is de vraag veel geringer geworden, zoodat koersdalingen hier niet achterwege konden blijven. Toch zijn ook hier de fluctuaties van betrekkelijk geringe betekenis gebleven. Alg. Exploratie Mij.: 129, 125½, 123¾; Billiton Mij. te Rubriek: 506; Redjang Lebong: 311, 322, 314.

De *Amerikaansche markt* was over het algemeen vast. De zeer geringe omzettingen echter, behalve in aandelen Intercontinental Rubber en Common Wabash, zijn de oorzaak geweest, dat hiervan geen enkele invloed op de lokale afdelingen is uitgegaan. Anaconda Copper: 84¼, 87¾, 89¼; Studebaker: 1220, 1235, 1210; United States Steel Corp.: 116¼, 118, 119; Atchison Topeca: 121¼, 121¼; Erie: 28, 29¼; New York Ont. & Western: 25¼, 26¾, 26; Union Pacific Comp.: 141¾, 141¼, 141¼.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

21 Juli 1925.

Over het algemeen is aan de tarwemarkt deze week de vaste stemming behouden, die kort te voren vooral van de Vereenigde Staten en Canada was uitgegaan en grotendeels teweeg gebracht was door een nieuwe hittegolf, terwijl men bovendien in Amerika weder meer ook de andere hausse-factoren is gaan zien, die de markt bevat, dan in de eerste 10 dagen der maand het geval was. In den loop der week is nu en dan te Chicago en Winnipeg een reactie ingetreden, doch deze zette geen enkelen keer door en op 18 Juli sloot Chicago 2 à 3, Winnipeg voor Juli 4¾, voor October 1¾ dollarcent per 60 lbs. hooger dan op den 13den. Ook Argentinië is vast gebleven, nadat in het midden der week een flauwe dag vrij sterke prijsverlaging had gebracht. Latere verhoogingen brachten, ook nadat de markt op den 18den minder vast was geweest, de tarweprijzen aan de termijnmarkt te Buenos Aires 10 à 15 centavos per 100 KG. hooger dan op den 13den, terwijl te Rosario het slot onveranderd was. Ofschoon men zich in Amerika meer rekenschap geeft van de oogstresultaten in Europa, stemmen de daarover aan de Amerikaanse markten heerschende opvattingen blijkbaar nog niet met de Europeesche overeen. Aan deze zijde van den Oceaan is men sterk doordrongen van het feit, dat vele Europeesche landen dit jaar een aanzienlijk grooteren tarwe-oogst hebben dan verleden jaar. Alleen reeds in Roemenië, Italië, Spanje, Hongarije, Bulgarije en Griekenland bedraagt de opbrengst 13 à 15 miljoen quarters meer dan het vorige jaar, en dan mag met zekerheid worden verwacht, dat ook Duitsland en Polen een aanzienlijke vermeerdering zullen opleveren, evenals de kleinere Noord-Westelijke Europeesche landen, terwijl ook Algiers 200.000 ton meer tarwe rapporteert dan in het vorige jaar. In Frankrijk zal de oogst niet veel grooter zijn dan in 1924 en voor Engeland zal waarschijnlijk wegens den kleineren uitzaai een vermindering te constateeren vallen. Daar echter ook Rusland zeker een veel beteren oogst heeft dan in het vorige seizoen mag wel worden aangenomen, dat de geheele Europeesche tarwe-opbrengst 25 à 30 miljoen quarters (15 à 17 pCt.) grooter zal zijn dan in het vorige seizoen. Daartegenover staat dan de vermindering in de opbrengst van de wintertarwe der Vereenigde Staten waardoor geheel Noord-Amerika inclusief Canada, gerekend naar de laatste officieele raming van 365 miljoen bushels 11 miljoen quarters minder tarwe zou voortbrengen dan in 1924. Die Canadeesche raming van 365 miljoen bushels wordt echter vrij algemeen als te pessimistisch beschouwd, zelfs ondanks de hitte van deze week, van welke namelijk de gevolgen niet zoo schadelijk zouden zijn als de prijsloop aan de markten te Chicago en Winnipeg wel aanduidt. Ook echter als Noord-Amerika dit jaar werkelijk 11 miljoen quarters minder tarwe heeft dan in het vorige seizoen, is de opbrengst van het geheele Noordelijk halfrond nog aanzienlijk grooter dan in 1924 en daar een flink gedeelte van die vermeerdering voor rekening komt van de invoerlanden, ligt in de gezamenlijke oogstvooruitzichten nauwelijks aanleiding voor vaste markten in de uitvoerlanden. In Amerika circuleerde de vorige week echter een berekening volgens welke het Noordelijk halfrond dit jaar een kleineren tarwe-oogst zou hebben dan in het vorige jaar. Verder ondervonden de markten daar den invloed van het zeer warme weder, kleine wereldverscheppingen en betere vraag in Europa, vooral voor Manitoba's in Engeland. Ook voor andere soorten was trouwens op enkele dagen der week de Engelsche vraag wat beter, al werd een groote omzet daarin allerminst bereikt. Het vasteland bleef zich bepalen tot dagelijksche beperkte inkoop van spoedige tarwe. Frankrijk en Italië traden daarbij echter zoo goed als niet als koopers op. Beide lijden onder de gevolgen der flauwe wisselkoersen en bovendien is op 15 Juli het Fransche invoerrecht op buitenlandsche tarwe hersteld en is in Italië de tarwe-oogst in vollen gang, zoodat voorloopig aan invoer minder behoefte bestaat. Ook in de andere Zuid- en Centraal-Europeesche landen is men met den oogst bezig. In Roemenië hebben de goede resultaten reeds tot een hervatting van den uitvoer geleid en van den Donau werd deze week 37.000 quarters tarwe verscheept. Het Russische tarwe-aanbod duurt voort en als dit werkelijk een grooten omvang bereikt kan het van grooten invloed worden op de markt. De Europeesche markt was deze week zeer gevoelig voor de fluctuaties in Noord- en Zuid-Amerika en bij wat flauwere markten in die uitvoerlanden werd ook hier telkens de ondernemingslust zeer gering. In tegenstelling met andere jaren is tot nog toe in de invoerlanden zeer weinig tarwe op aflading in de tweede helft van het jaar gekocht en de omstandig-

Noteeringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	20 Juli 1925	13 Juli 1925	21 Juli 1924
	Tarwe Juli	Maïs Juli	Haver Juli	Tarwe Aug.	Maïs Aug.	Lijnzaad Aug.				
18 Juli '25	160	103 $\frac{1}{8}$	44 $\frac{1}{2}$	14,—	9,45	20,50	Tarwe *	17,25	17,—	14,50
11 „ '25	154 $\frac{3}{8}$	105 $\frac{1}{2}$	47	13,25	9,05	20,30	Rogge (No. 2 Western) ..	12,55	13,60	11,15
18 Juli '24	126 $\frac{1}{2}$	109 $\frac{1}{2}$	54 $\frac{1}{8}$	14,70 ¹⁾	9,50 ¹⁾	23,65 ¹⁾	Maïs (La Plata)	240,—	233,—	194,—
18 Juli '23	99 $\frac{1}{8}$	84	39 $\frac{1}{2}$	11,10	8,45	21,75	Gerst (48 lb. malting) ...	270,—	274,—	240,—
18 Juli '22	114 $\frac{1}{2}$	62	34 $\frac{1}{8}$	12,95	8,20	21,40	Haver (38 lb. white clipp.) ¹⁾	13,10 ⁴⁾	13,— ⁴⁾	11,— ⁴⁾
20 Juli '14	82	56 $\frac{1}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	14,10	13,50	13,60
							Lijnzaad (La Plata)	453,—	452,—	438,—

¹⁾ per September.

¹⁾ per 100 KG. ²⁾ per 2000 KG. ³⁾ per 1960 KG.
*No. 2 Hard/Red Winter Wheat. ⁴⁾ Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	12/18 Juli 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	12/18 Juli 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	1925	1924
Tarwe	19.928	593.645	514.784	700	14.198	15.305	607.843	530.089
Rogge	1.175	114.707	269.091	—	—	3.775	114.707	272.869
Boekweit	—	16.003	11.921	—	—	528	16.003	12.449
Maïs	17.072	363.710	393.823	—	46.318	64.831	410.028	458.654
Gerst	2.081	89.533	184.602	—	4.018	28.606	93.551	213.208
Haver	3.819	114.376	100.811	—	150	305	114.526	101.116
Lijnzaad	6.930	106.534	132.795	—	28.098	44.957	134.632	177.752
Lijnkoek	1.372	115.553	120.386	—	—	700	115.533	121.086
Tarwemeel	1.884	57.576	134.152	270	9.158	14.898	66.734	149.050
Andere meelsoorten ..	60	3.290	4.268	—	—	—	3.290	4.268

heid, dat dus de behoefte aan buitenlandsche tarwe in die maanden niet gedeeltelijk uit vroegere inkoop kan worden gedekt, zou wel eens een steun voor de markt kunnen gaan vormen. Voorloepig echter blijft in Europa de afwachting houding der markt overheerschen. Dat Winnipeg zoo vast was voor den Juli-termijn (oude tarwe) was het gevolg van de flinke Engelsche vraag naar Manitoba's nu harde tarwe schaarsch is en ook Canada zelf weinig tarwe aanbiedt. Rogge deelde nauwelijks in de vaste stemming van tarwe en Chicago sloot voor rogge op 18 Juli ondanks de lage oogstraming 3 dollarcent per 56 lbs. lager dan op den 13den. Duitsche vraag bleef alleen bestaan voor zeer spoedige partijen en was ook daarvoor kleiner dan de vorige week, omdat de eigen oogst voor de deur staat, die zeer goed' belooft te zijn. Ook Polen heeft een goeden rogge-oogst en van Rusland schijnt eveneens uitvoer te verwachten te zijn, ofschoon van offertes tot nog toe niets gebleken is. Nederland toonde evenmin veel kooplust voor rogge. Dat de Duitsche vraag zich geheel beperkte tot spoedige partijen was ook het gevolg van de verwachting, dat binnen enkele weken de Duitsche invoerrechten op graan zullen worden hersteld. Diezelfde reden beperkte ook den Duitschen kooplust voor tarwe, doch uit de laatste Duitsche berichten zou men opmaken, dat de invoerrechten nog wel wat op zich zullen laten wachten.

Maïs was de geheele week vast, zoowel voor spoedige partijen wegens de kleine verschepingen als voor zomer-aflading, ten gevolge van het vasteland als naar Engeland. De Argentijnsche termijnmarkten zetten in het begin der week haar reeds vroeger ingezette prijsstijging voort, waardoor zoowel naar het vasteland als naar Engeland de kooplust voor maïs sterk toenam. Op 15 Juli was Argentinië flauw, doch later herstelde de markt zich geheel en het slot op 18 Juli was te Buenos Aires en Rosario 10 à 20 centavos per 100 KG. hooger dan op den 13den. Ook dat nieuwe prijsherstel leidde aan de markten der invoerlanden, ondanks grootere Argentijnsche verschepingen, weder tot uitgebreide zaken in maïs, waarbij de zaken van den Donau beperkt werden door het afnemende aanbod. Het warme droge weder in West-Europa werkte de vraag naar maïs in de hand. Zuid-Afrikaansche maïs op Augustus/September en later trok bij de algemeene verbetering der stemming aan de maïsmarkt in Engeland meer de aandacht, en zoowel in parcels als in ladingen werd daar een grootere omzet bereikt. Naar het vasteland, speciaal Nederland, werden de zaken in Zuid-Afrikaansche maïs, die daarheen nu reeds geruimen tijd omvangrijk zijn, voortgezet. Bij de Nederlandsche inkoop bevonden zich ook ladingen ter aflading in Augustus, die hier wegens den tegenover Argentijnsche maïs aanzienlijk lageren prijs, goeden afzet vinden. In Noord-Amerika was het weder zeer goed voor de nieuwe maïs, en de prijzen konden zich te Chicago ondanks de grootere vraag voor oude maïs slechts moeilijk handhaven. Tenslotte was Chicago zelfs flauw en de markt sloot op 18 Juli ongeveer 4 dollarcent per 56 lb. lager dan op den 13den.

In gerst neemt het aanbod toe, nu behalve Noord-Amerika ook Noord-Afrika, Roemenië, Bulgarije, Rusland en zelfs Duitschland nieuwe gerst aanbieden. De prijzen der meeste soorten ondergingen in den loop der week geen verlaging doch het aanbod is ruim. Spoedige Noord-Amerikaansche gerst blijft nog duur en handhaaft zich, ook daar Winnipeg vast bleef, op een veel hooger niveau dan nieuwe gerst uit andere uitvoerlanden ter aflading binnen enkele weken. Nieuwe gerst uit Noord-Amerika ter verlading in de herfstmaanden wordt nog steeds laag aangeboden en beneden Oost-Europeesche soorten. De vraag voor gerst was met dit ruime aanbod op het Europeesche vasteland niet groot. Slechts Noord-Afrikaansche gerst werd geregeld gekocht. Algemeener was de belangstelling voor gerst in Engeland.

Haver heeft in Duitschland en ook elders in West-Europa geleden van het droge weder. Daar bestaat dan ook voor spoedige partijen nog steeds veel belangstelling, doch ook voor deze graansoort belemmert de onzekerheid omtrent de Duitsche invoerrechten de zaken. Ook Nederland koopt vrij geregeld spoedige haver uit Noord-Amerika. In Engeland was de vraag voor haver op sommige dagen dezer week beter, en werd een grootere omzet bereikt, waarbij voor Canadeesche haver de prijzen wat konden worden verhoogd. Tenslotte waren echter zoowel Winnipeg als Chicago voor haver lager.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren deze week kalm gestemd.

In Amerika oefenden aanvankelijk verkooporders van houders van prompte Cubasuiker een dalende tendens uit op de markt, totdat aan het eind der week plotseling betere vraag naar ruwsuiker ontstond en prijzen konden aantrekken.

De noteeringen te New York waren als volgt:

	Sp. C.	Juli	Sept.	Dec.	Jan.
Slot voorafgaande week	4.24	2.40	2.53	2.67	2.59
Opening verslagweek	4.24	2.38	2.53	2.66	2.68
Slot verslagweek	4.27	2.49	2.69	2.75	2.76

De ontvangsten in de Atlantische havens der Vereenigde Staten bedroegen 68.000 tons, de versmeltingen 66.000 tons en de voorraden 268.000 tons.

Willett en Gray publiceerden hunne laatste raming voor den Amerikaanschen biotoogst 1925/26 met 825.000 tons tegen een opbrengst van 974.000 tons voor oogst 1924/25.

Voor prompte Cubasuiker was de prijs ongeveer 2 $\frac{1}{2}$ d.c. c. & fr. New York.

De Cubastatistiek luidt als volgt:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 11 Juli	46.093	32.201	23.811
Tot. 1 Dec.—11 Juli	4.282.498	3.373.318	3.237.387
Aantal werkende fabrieken	11	3	4
Weekexport 11 Juli	62.773	73.641	41.702
Totaal exp. 1 Jan.—11 Juli	3.204.382	2.675.914	2.673.901
Totale voorraad op 11 Juli ...	1.078.116	692.254	564.386

In Engeland wordt de Board of Trade-statistiek over Juni met de volgende cijfers gepubliceerd:

	Juni		Januari/Juni	
	1925	1924	1925	1924
Import Ruwsuiker ...	110.569	60.764	691.772	678.934
„ Geraffineerd .	66.343	55.670	342.632	313.901
Totaal	176.912	116.434	1.034.404	992.835
Voorraad in Entrepot	306.950	259.050	—	—
„ in Raffinaderij	39.700	46.550	—	—
Opbrengst „	80.883	75.234	408.024	460.030
Tot. binnenl. verbruik	153.423	153.085	804.786	773.804
Totale uitvoer	6.295	4.809	32.156	33.775
Voorr. op 31 Mei ...	1925 { 322.050	1924 { 382.950 tons		
„ „ 30 Juni ...	{ 346.650	{ 305.600		
De zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:				
	1925	1924	1923	
	Tons	Tons	Tons	
Duitschland 1 Juni	383.000	563.000	635.000	
Tsjechoslowakije 1 Juni	315.000	173.000	147.000	
Frankrijk 1 Juni	216.000	97.000	119.000	
Nederland 1 Juni	100.000	84.000	99.000	
België 1 Apr.	166.000	62.000	59.000	
Engeland 1 Juli	353.000	317.000	405.000	
Europa..	1.533.000	1.296.000	1.464.000	
V.S. Atlant. havens 15 Juli ..	268.000	226.000	144.000	
Cuba alle havens 11 Juli	1.073.000	692.000	564.000	
Totaal ..	2.879.000	2.214.000	2.172.000	

Op Java was de markt kalm gestemd en kwamen slechts kleine afdoeningen in de tweede hand tot stand tot f 10.375 voor witte suiker en f 8.375/50 voor No. 16 en hooger.

Hier te lande opende de markt kalm op de volgende noteeringen:

Augustus f 18,50; December f 18,50; Maart f 19.
Daarna openbaarde zich goede kooplust, waardoor prijzen konden oploopen. Aan het eind der week vond echter weer een reactie plaats en sloot de markt kalm op f 18,375 voor Augustus, f 18,75 voor December en f 19,125 voor Maart.

De omzet bedroeg deze week ongeveer 5000 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Aug.	Londen			New York 96 ^o Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Juni/Juli	Cuba's 96 ^o c.l.f. Juli/Aug.	
	kristalsuiker basis 99 ^o	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
20 Juli '25	f 18 ⁹ / ₁₆	34/9	14/6	12/-	4,27
13 „ '25	„ 18 ¹ / ₈	35/3	14/6	12/-	4,24
20 Juli '24	„ 24 ⁹ / ₈	42/6	20/-	18/-	5,02
20 Juli '23	„ 26 ¹ / ₁₆	61/9	23/-	24/6	7,03
	ruwsuiker basis 88 ^o				
4 Juli '14	f 11 ¹³ / ₃₂	18/-	—	—	3,26
	basis 99 ^o				
	f 14 ¹³ / ₃₂ ¹				

¹) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en kristalsuiker 99° is aan te nemen op f 3,— per 100 KG.

KOFFIE.

Ook ditmaal valt er feitelijk geen nieuws te berichten. De markt in Brazilië bleef in het begin van de week voor Santos op prompte verscheping vrijwel onveranderd om daarna dooreen genomen ongeveer twee shillings te dalen. De prijzen van Rio op prompte verscheping schommelden van den eenen dag op den anderen met meer of minder beduidende verschillen heen en weder, doch sloten slechts weinig lager dan een week tevoren. Voor latere verscheping was de houding der Rio-afladers echter wat gemakkelijker en vooral de prijzen van Juli/Augustus en Augustus/September-verscheping ondervonden daarvan den invloed. Op de termijnmarkten viel in de eerste dagen eene kleine rijzing te constateeren, die echter daarna wederom verloren ging. Het groote verschil tusschen de eerste maanden en de latere, waarop reeds in het vorig bericht werd gewezen, is overal, ook op onze termijnmarkt, in de laatste dagen nog toegenomen. Zoo is alhier de noteering van December reeds meer dan 5 cents lager dan die van September, terwijl Mei 1926 op het oogenblik meer dan 9 cents onder September 1925 genoteerd staat. In dit verschil komt de algemeene verwachting van een grooten 1926/27er Brazieleogst, waarvan echter eerst over vier of zes weken de eerste bloei-berichten kunnen worden tege-

moetgezien, tot uitdrukking. Anderzijds zijn de kleine voorraden op de verschillende consumptie-markten tevens oorzaak van de in verhouding zoo hooge noteering voor de eerstkomende maand, en daar op alle markten tot nu toe feitelijk nog alleen bij hooge noodzaak in Brazilië is gekocht, is er in den eersten tijd in dezen toestand wel niet veel verbetering te verwachten.

Volgens telegrafische mededeeling uit Rio becijfert het Permanent Instituut tot Verdediging van de Koffie den voorraad oude Koffie, op 30 Juni nog in het binnenland van Sao Paulo aanwezig, op 1.786.000 balen.

In loco was de atzet nog steeds matig en de officieele noteeringen bleven onveranderd 70 ct. voor Superior Santos en 62 ct. voor Robusta, alles per ½ KG.

De prijzen der kost- en vrachtaanbiedingen uit Brazilië zijn op het oogenblik van goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping, ongeveer 96/- à 98/- per cvt. en van dito Prime ongeveer 99/- à 101/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 85/6 à 86/6 en voor latere verscheping 80/6 à 84/6, naar gelang van den verschepingstermijn.

In Palembang Robusta op aflading van Indië ging in de eerste hand slechts zeer weinig om, aangezien de tweede hand regelmatig bereid was tot iets lagere prijzen af te geven. Zoo is op het oogenblik in de tweede hand Juli/Augustus-verscheping te koop tot 43¼ à 44 ct., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant. Indië vraagt 44 à 44½ ct.

Op Maandag 20 dezer is op de Rotterdamse termijnmarkt naast het Santos-contract ingevoerd het Gemengd Contract (basis Santos Good), dat tot nu toe alleen te Amsterdam werd genoteerd. Op dit contract zijn, behalve Santos, ook andere soorten met bij reglement bepaalde rafactie of vergoeding leverbaar, namelijk de andere Braziel-soorten en Robusta met rafactie, de Centraal-Amerikaansche soorten en Haiti met vergoeding (Ecuador zonder rafactie of vergoeding). Ter vergelijking met de vorige weken vermelden wij hieronder van dit contract voor 30 Juni, 7 en 14 Juli de noteeringen van de Amsterdamse markt. Alhier waren de noteeringen aan de ochtend-call:

(Santos-contract) basis Good				(Gemengd contract) basis Santos Good				
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
21 Juli	49 ¹ / ₈	43¼	40¼	39¼	46 ⁵ / ₈	41 ¹ / ₈	38 ⁵ / ₈	37¼
14 „	49	44	41¼	40¼	45 ⁷ / ₈	41 ³ / ₈	38 ⁵ / ₈	37 ¹ / ₂
7 „	49	43 ⁵ / ₈	41 ¹ / ₈	40 ¹ / ₈	45 ⁵ / ₈	41 ¹ / ₈	38 ⁵ / ₈	37¼
30 Juni	49	44 ¹ / ₈	42¼	41 ³ / ₈	46¼	42	39 ⁷ / ₈	38 ⁵ / ₈

De slotnoteeringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
20 Juli	\$ 16,30	\$ 14,45	\$ 13,30	\$ 12,75
13 „	„ 16,20	„ 14,34	„ 13,30	„ 12,70
6 „	„ 15,60	„ 14,15	„ 13,25	„ 12,70
29 Juni	„ 16,25	„ 14,65	„ 13,60	„ 13,—

Rotterdam, 21 Juli 1925.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 7 ¹	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4	
20 Juli 1925	174.000	31.650	1.671.000	30.000	6
13 „ 1925	120.000	35.275	1.674.000	nietgen.	5 ¹ / ₈
6 „ 1925	103.000	34.725	1.723.000	35.000	5 ¹⁷ / ₃₂
20 Juli 1924	307.000	32.675	943.000	(2)	5 ¹³ / ₃₂

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
18 Juli 1925	83.000	192.000	146.000	413.000
18 Juli 1924	90.000	202.000	—	143.000

¹) In Reis. ²) Markt gesloten.

THEE.

De theemarkt heeft een stille week achter den rug, terwijl de stemming in Londen onregelmatig was. Alleen de betere kwaliteiten waren vast gestemd en ontmoetten goede vraag, doch de ordinaire en midden kwaliteiten waren eer aan den flauwen kant en moesten ½ d. tot 1 d. prijsgeven.

De statistiek over Juni van de Board of Trade geeft

aanvoeren te zien ten bedrage van 28,3 miljoen lbs., een cijfer, dat 3 miljoen lbs. hooger is dan dat van dezelfde maand van verleden jaar.

De invoeren tot verbruik toonden over Juni een cijfer aan van 32,1 miljoen lbs., welk cijfer 1 miljoen lbs. lager is dan dat van verleden jaar. De uitvoeren toonden met een cijfer van 6,6 miljoen lbs. een vooruitgang aan op verleden jaar van 1,3 miljoen lbs. De totale aanvoeren bleven ruim 10 miljoen lbs. achter bij de afleveringen voor export en voor binnenlandsch verbruik, met welke hoeveelheid de voorraad in entrepot op ultimo Juni dan ook ten opzichte van die op ultimo Mei is teruggelopen. Die voorraden bedroegen 180,9 miljoen lbs., een cijfer, dat 44 miljoen lbs. hooger is dan dat van verleden jaar, op hetzelfde tijdstip, toen de voorraden in entrepot gedurende Juni met 13½ miljoen lbs. waren afgenomen.

Ten slotte kan worden medegedeeld, dat de raming van, de Indian Tea Association van den Britsch-Indischen oogst tot ultimo Juni 80 miljoen lbs. bedroeg, vergeleken bij 65 miljoen lbs. in 1924. De toename van den oogst is dus sinds de vorige schatting tot 15 miljoen lbs. gestegen. Amsterdam, 20 Juli.

RUBBER.

De Rubbermarkt is gedurende de afgelopen week wederom zeer vast geweest, doch was tevens onderhevig aan scherpe fluctuaties.

De slotstemming echter was eenigszins weifelend op de volgende noteringen:

Prima Sheets:	einde voorafgaande week:	
Juli	290 ct.	255½ ct.
Augustus	290 "	254½ "
Sept.	286 "	246½ "
Oct./Dec.	257½ "	235½ "

21 Juli 1925.

COPRA.

De markt voor Copra was de afgelopen week zeer vast gestemd. Het aanbod wordt voortdurend kleiner, en thans trekken de Philippijnen zich bijna geheel als verkoopers, terug.

De noteringen zijn:

Nederl.-Ind f.m.s. Copra, stoomend	fl. 37.—
" " " " Juni aflading	" 36⅞
" " " " Juli	" 36%
" " " " Aug.	" 36⅞
" " " " Sept.	" 36⅞

20 Juli 1925.

STEENKOLEN.

De Engelsche staking, waarvan sprake is in ons vorige rapport, heeft een nog dreigender aanzien gekregen. Van onderhandelingen voor een onafhankelijk Hof van Onderzoek schijnt niets te zullen komen, omdat de mijnwerkers-afgevaardigden weigeren voor dat Hof te verschijnen, zoodat, indien niet één der partijen groote concessies aan de andere doet, de kansen van staking buitengewoon groot schijnen.

Ook in Westfalen zal van werkgeverszijde de eisch van langeren werktijd gesteld worden, omdat ook daar de mijnen bij den tegenwoordigen stand van loonen en werktijd onrendabel zijn. De prijzen, vooral in Engeland, zijn sterk opgelopen.

Deze zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde	f 12,05
Durham Ongezeefde	" 12,75
Cardiff Ongezeefde	" 16,50
Schotsche Gezeefde	" 11,—
Yorkshire Gewassen Doubles	" 14,—
Westfaalsche Vetsfönder	" 12,75
" Vetsstukken	" 15,—
" Smeenootjes	" 14,50
" Gasvlamsfönder	" 12,75
" Gietcokes	" 17,50

alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalsche bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 11,—. Markt vast.

21 Juli 1925.

VRACHTENMARKT.

In den loop der week nam de levendigheid van de Amerikaanse graanvrachtenmarkt af en de vrachten voor vroege posities vertoonden een daling. De vraag naar tonnage Montreal/Continent is weggevallen, maar werd gedeeltelijk vervangen door een vermeerderde vraag naar tonnage voor de Middellandsche Zee. Prompte booten konden naar het Continent niet meer dan 13½ cents per 100 lbs.

bedingen basis zwaar graan met de optie van gerst en/of haver tegen resp. 1 en 2 cents extra. Op „sterling” basis werd 2/7½ betaald naar Antwerpen direct. Een boot naar de Middellandsche Zee met cancelling 5 Augustus bedong 16 cents basis één haven. De Northern Range was niet bijzonder levendig, doch er werd afgesloten naar Antwerpen/Hamburg range tegen 12 cents per 100 lbs. zwaar graan en naar Griekenland 16½ cents, beide prompt. De Gulf is nog steeds zonder zaken.

Van West-Indië bestond niet veel vraag naar tonnage voor suiker en er werden slechts 2 ladingen afgesloten. Een 8000 tonner accepteerde van Cuba 16/- basis twee loshavens U.K./Continent met cancelling 20 Augustus en een 3500 tonner dezelfde vracht per Juli.

De markt van de River Plate leefde eenigszins op. De hoeveelheid spotprompte tonnage is nu aanzienlijk vermindert en met de lagere graanprijzen aan de andere zijde waren bevrachters nu meer geneigd tot afsluiting over te gaan. Het aantal afsluitingen was de afgelopen week vrij talrijk en de hooge vracht van 16/- werd betaald voor tonnage tot 5000 tons en 14/6 tot 6000 tons voor belading Upriver.

Er valt nog steeds geen algemeene opleving van de salpeter vrachtenmarkt te vermelden en ofschoon tegen het einde der week een iets betere vraag bestond naar ruimte voor Europa, blijft de markt zeer flauw. Voor volle ladingen bestaat een geringe vraag naar prompte tonnage naar Alexandrië op basis van 24/- met de optie Bordeaux/Hamburg range tegen 22/-, terwijl ook ruimte gezocht wordt naar Alexandrië per October tegen 25/-. Eenige gedeeltelijke ladingen werden geboekt, nl. 2000 tons per Augustus en 2000 tons per 15 Augustus/15 September naar de Duinkerken/Hamburg range tegen 16/6 netto met de optie Delfzijl tegen 1/- extra, terwijl een kleine partij van 500 tons per 23/31 Juli werd gedaan tegen de in verhouding goede vracht van 17/6 netto naar Duinkerken.

Met de uitzondering van een of twee markten bleef het Oosten levenloos. Van Dalny en Wladiwostok vonden geen afsluitingen plaats, terwijl van Java één lading werd afgesloten naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent op basis van 24/- per Juli. Voor de nieuwe oogst van Australië zijn op het oogenblik noch de reeders noch de bevrachters geneigd tot afsluitingen over te gaan. Burmah is nog flauw, doch er werd een volle lading en een aantal „parcels” afgesloten naar Hamburg direct per Juli/Augustus en Augustus/September tegen 20/- rijst. Naar Rio werd een 5000 tonner afgesloten tegen 30/- per Juli/Augustus. Van Britsch-Indië zijn eenige definitieve orders in de markt voor kernels van de Madras kust per Augustus naar Marseilles tegen 20/-. Manganese werd afgesloten Bombay/Marseilles per September/October/November tegen 16/9. Van Zuid-Afrika werd slechts één lading maïs afgesloten van 6200 tons Cape Town/Durban Range to U.K./Continent tegen 22/6 per September/October. Kolen werden gedaan van Durban naar Perim of Aden tegen 11/-, Augustus.

Van den Donau is slechts één graanorder aan de markt voor vroege belading tegen 14/6 naar met name genoemde continentale havens. Voor nieuwe oogst, laatste helft Augustus belading, wordt 16/- genoteerd naar U.K./Continent en ook kan worden afgesloten per September/October en November.

De markt van de Middellandsche Zee is slap en de vrachten blijven op een laag peil. Ertsafsluitingen zijn o.a.: Bona/Maryport 7/-, Huelva/Rotterdam 5/4½. De eenige fosfaatafsluiting is Tunis/Gent fcs. 24,50. Alexandrië is alleen geïnteresseerd voor herfst tonnage en per eind September wordt 9/6 geïndiceerd naar Hull en 10/- per October. Van de Golf van Biscaye zijn slechts zeer weinig orders aan de markt en nieuwe ladingen worden direct uit de markt genomen. Er werd tonnage afgesloten van Bilbao naar Cardiff tegen 5/9, Onton/IJmuiden 5/-, Santander/Rotterdam 5/-.

De vrachten voor kolen van Amerika vertoonden een geringe steiging, doch er werden slechts weinig afsluitingen gedaan. Naar Rio werden verscheidene ladingen afgesloten voor prompte en Juli belading tegen \$ 3,60, terwijl voor Santos \$ 4 genoteerd wordt per Augustus.

De uitgaande kolenvrachtenmarkt van Engeland vertoonde een lichte stijging in vrachten daar er een grotere vraag bestaat naar prompte tonnage. Van Zuid-Wales werd afgesloten: Bordeaux 4/9, Gibraltar 8/-, Genua 8/9, Beirut 12/3, Alexandrië 11/-, Rio 16/-, Montreal 6/6. Van de Oostkust: Stettin 5/3, Hamburg 4/9, Antwerpen 3/9, Genua 9/-, Venetië 10/9 en Alexandrië 10/9.

Op time-charter basis kunnen groote booten geplaatst worden voor 1/2 Westkust Z.-Amerika rondreizen, op en teruglevering U.S. Atlantische haven tegen 90 cents.